

3. «Պարոն Վասիլ»- նվիրառու¹¹⁷:

4. «Բան Վասիլ՝ որդի Շմօքի»¹¹⁸:

5. «Բան Վասիլ»- հիշատակված է Լվովում օրինակած Աստվածաշնչի հիշատակա-
րանում՝ 1619թ.¹¹⁹:

6. «Վասիլ՝ որդի Լուսնի և Պետրոսի»՝ 1606թ.¹²⁰:

7. «Վասիլ՝ որդի Սինանի», եղբայր Հովհաննեսի՝ 1609թ.¹²¹:

8. «Վասիլ՝ հայր Փիլիպե» գրիչի. նշված է XVII դարում Լվովում օրինակած ժողո-
վածուի հիշատակարանում¹²²:

Կիև-Պեչորյան մայրավանքի Վասիլը, կարծում ենք, «քաջ քարտուղար Վասիլ Ե-
պիսկոպոսն է»՝ գրիչ՝ 'Լազարի ուսուցիչը:

Լուսանկար. 106

ԼՎՈՎ (ԼԵՈՊՈԼ, ԼԵՈՊՈԼԻՍ, ԼԵՄԲԵՐԳ, հայկական սկզբնաղբյուրներում, նաև ԼՈՎ, ԻԼՈՎ)

Լվովը եղել է Հայկական ամենախոշոր ղաղթօջախներից մեկը: Գեղատեսիլ այս քաղաքը
այսօր էլ հրապուրում է ընդամենը ալյուրափայլ ալյուրափայլ իր սքանչելի կառույցներով ու կոթողային
հուշարձաններով: Նրա կենտրոնում է դանվում Հայկական թաղամասը համանուն փողոցով, որն
աջից հարեանում է Առևտրի հրապարակին, ձախից՝ Պաշտպանական պարսպապատերին, ընդուպ
մինչև Լեսյա Ուկրաինկայի փողոցը, արևելքից հարեանում է Դոմինկյան հայրերի մենաստանին,
իսկ արևմուտքից՝ այժմյան Կրակովյան փողոցին: Քաղաքի կենտրոնական հատվածում խիստ դա-
սավորությամբ կառուցված են ընդամենը ինքնապաշտպանություն, որոնք կրում են ճարտարապետա-
կան առանձին դպրոցների և ուղղությունների կնիքը:

Լվովը քարավանային առևտրական ճանապարհներով կապված էր Առամրուլի, Կահիրեի,
Ալեքսանդրիայի, Բաղդադի և այլ երկրների ու քաղաքների հետ: Այսպես ընկալվող հայ աղբյուր-
նակցությունը հիմնականում ղեկավարվում էր դորդերի, մետաքսի, մահուդի, մրդերի, դինինների, զեն-
քերի, կաշվի արդյունահանությունը ու վաճառքով:

Ավանդական աղբյուրների համաձայն, Լվովում հայերը ընկալվել են հասաապել
դեռևս XII դարում: 1183 թ. Թեոդորոս Դուքսի հրավերով նրանք տեղափոխվում են Լվով եւ հիմ-
նավորվում առանձին թաղամասում¹²³, որտեղ կառուցում են երեք եկեղեցի՝ ս. իսահ, ս. Աննա և
ս. Հակոբ Մծրնա հայրապետի անունով¹²⁴: 1256 թ. իշխան Դանիել Ռոմանովիչը պաշտոնապես
հռչակում է Լվով քաղաքի հիմնադրումը: Լվովահայերը մյուս աղբյուրությունների հետ միասին
ստանում են հավասար իրավունքներ: Հայ աղբյուրակցությունն աստիճանաբար սավարանում

117 Նույն տեղում, էջ 352:

118 Նույն տեղում, էջ 436

119 Նույն տեղում էջ 676:

120 Նույն տեղում, էջ 228:

121 Նույն տեղում, էջ 339:

122 Նույն տեղում, էջ 755:

123 Մ. Բժշկյան, էջ 95

124 Նույն տեղում, էջ 97:

է¹²⁵ ձեռք բերում ենք ինքնավարութիւն, հայոց դատարանում կիրառութիւն է դառնում Մխիթար Գոշի «Դատաստանադիրքը»: Դատարանը դիւստրուում էր հայադէի դատավորը (վոյթը): 12 հոգուց ըաղկացած Սվազներ խորհրդի անդամներով:

Տեղեկութիւններ կան, որ դեռևս XIV դարում Լվովի Հայկական փողոցը քարապատ էր, ուներ ջրմուղ-կոյուղի:

1363 թ. կառուցվում է Հաճկատար ս. Աստվածածին հայոց եկեղեցին, որից հետո այստեղ է տեղափոխվում (Գալիչից) Ռուսաստանի և Վալաքիայի հայոց արքեպիսկոպոսական աթոռը (1414 թ.)¹²⁶:

1666 թ. Հռոմի Ուրբանոս 8-րդ Պապի թելադրանքով և լեհական Ստանիսլավ թագավորի հաճությամբ նիկոլ թորոսովիչ արքեպիսկոպոսը հայ եկեղեցին միավորում է հռոմեականին¹²⁷:

Սյդ ժամանակ Լվովում ապրող շուրջ 1000 հայ ընտանիքներ¹²⁸, ընդունելով կաթոլիկութիւն, աստիճանաբար կորցնում են մայրենի լեզվով խոսելու ունակութիւնը և աղգային դիմադրեցին: 1704 թվականից հետո ուժեղանում է հայերի՝ լեհականացման ընթացքը:

Լվովը հայանի էր իրրև հայ ժողովրդի մասվոր դարգացման կենտրոն: Մեղ ևն հասել Հովհաննես Քարմատանեցի 1616թ. հիմնադրած տպարանի մի շարք հրատարակութիւններ. քաղաքում, մինչև կաթոլիկացումը, դործում էին հայկական մի շարք դպրոցներ: 1668-1669 թթ. տեղի աշակերտութիւն ջանքերով տրվում են թատերական ներկայացումներ: Սյստեղ են ստեղծագործել հայադէի սկանսովոր նկարիչներ Պողոս եւ Սիմեոն Բուդուշիչները: Լվովահայ արքեպիսկոպոսներ Ջաքարեիչը և Մարմարոշը Լվովի համալսարանի դասախոսներ էին¹²⁹: Լվովում են աշխատել Ստեփանոս Լվովցին, Սիմեոն Դսլիը Լեհացին և մի շարք ականավոր դեմքեր: XIX դարում մեծ հռչակ ձեռք բերեցին պատմարան Սադոկ (Հարութիւն) Բարոնչը, քանդակագործ Թադեոս Բարոնչը, ճարտարապետ Յուլիան Ջախարեիչը և ուրիշներ: Լվովը նաև դրչութիւն և մանրանկարչութիւն ճանաչված կենտրոն էր:

Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ

Լվովում պահպանված մերադնյա ճարտարապետական կառույցների մեջ առավել աչքի ընկնող հուշարձանը ս. Աստվածածին տաճարն է. որը դառնում է քաղաքի Հայկական փողոցի վրա: Մեղ անհայտ աղբյուրից քաղելով՝ Մ. Բժշկյանը վկայում է. որ «աթոռանիստ եկեղեցին իւովայ Հայոց շինեցաւ յամի տեառն 1183»¹³⁰: Ուսումնասիրողի նշած եկեղեցին մեր օրերին չի հասել: Մեղ հետաքրքրող ս. Աստվածածին տաճարը կառուցել է 1363 թ.¹³¹, սիւեղյան դերմանացի ճարտարպետ Դորինդը կամ Դորեն (մահ. 1384 թ.)՝ մեծահարուստ վաճառականներ Հակոբ Շահն-

¹²⁵ Ղ. Ալիշան, Կամեմից, էջ 134:

¹²⁶ Ալիշան, Կամեմից, էջ 134:

¹²⁷ Ст'я П.Н. Липка, Ансамбль улицы Армянской, на украинском, русском, английском языках, Львов, 1983, с. 111.

¹²⁸ Լ. Բժշկյան, էջ 107:

¹²⁹ Նոյմ տեղում, էջ 97-98:

¹³⁰ Լ. Բժշկյան, էջ 104

¹³¹ Ըստ «Տարեգիրք Իլախաց և Օլախաց երկրի» վկայությամբ, ս. Աստվածածինը կառուցվել է 1361 թ. (տե՛ս «Բազմավեպ» Վենետիկ, 1895, էջ 522-534, Կամեմից, էջ 115-121, Լ. Ղոնոտուան, «Վենետիկյան տարեգրություն» «Լուարեր հասարակական գիտությունների» 1980, N 5 էջ 95):

շահ Կաֆայեցու ե. Փանոս Կեսարացու («Ասեփանոս Աբրահամենց ի Վայսուր քաղաքէ») միջոցներով¹³²:

Ուսումնասիրողներից ոսանք, ընդհակառակը, կարծում են, որ այդ կառույցի ճարարապետը ոչ թե Դորինդն է. այլ ծագումով Հայ, անեցի կամ կաֆայեցի Դորկոն¹³³: Աստվածածնի կառուցվածքը խաչադմբեթային է. Օձունի աաճարի նման եռանավ հորինվածքով: 140 սմ հաստությամբ պատերն ունեն լավ մշակված երեսպատման սալաքարեր: Եկեղեցին ունի 13 խորան և երեք մուտք: Թեև կառուցումից հետո այն կրել է մի շարք փոփոխություններ, սակայն պահպանել է Հայ միջնադարյան կառուցողական արվեստի ինքնատիպ ձևերը: Առանձնապես զգալի են ոռոմանագոթական արվեստի, մասամբ նաև ոռու-դալիցյան ոճերի ազդեցությունները: Ուղղանկյուն հաաակադժով ընդարձակ սրահն իր վրա արևելյան հաավածից կրում է 12 նիսա ունեցող գմբեթը՝ վրանաձև վեզարով: Գմբեթի շարվածքի մեջ օդաադործված են դատարկ կճուճներ՝ ծածկի թեթեւության ե. ձայնի հնչեղության նպատակով:

1509թ. Ասվադուր Քոփուլեն վերանորոգել է այս դմբեթը¹³⁴, որը հրկիզվել էր 1494 թ. օդոսաոսի 6-ի հրդեհի ժամանակ¹³⁵: 1523 թ. հունիսի 25-ին թուրքերը ներխուժեցին Լվով¹³⁶ և սկսեցին ավերն ու կոտորուսը: 1527թ. հունիսի 3-ին քաղաքը նորից ըոնկվեց հրդեհով, մեծապես տուժեց ս. Աստվածածինը, որի դանդակատունն ամրողջապես այրվեց: Դա պաաճաո. Հանդիսաղավ, որ տաճարը վերակառուցվեց վերածնության դարաշրջանին հաաուկ ճարտարապետական ոճերի կիրառմամբ: 1570 թ. ճարարապետ Պյոար Կրասովսկու նախադժով և մեծահարուսա Անդրեաս Կաֆայեցու միջոցներով կառուցվում է այժմյան զանդակատունը (տե՛ս արձ. N 486):

Գմբեթի արդի ծածկը XIX դարից է: Այսաեղ միախառնված են դոթականը և վերածնությանն հատուկ հորինվածքները: Տաճարի խորանը կառուցված է XV-XVII դարերում և վերանորոգված XIX դարում: XVII դարում է կառուցված նաև մատուռը: XV-XVI դարերում եկեղեցու պատերը ծածկվել են ըազմաթիվ սրրապակերներով, որոնց նմուշները պահպանվել են հատկապես լուսամուտների մոա: 1723 թ. լվովահայոց դաաարանի նախադահ Խաչաաուր (Քրիսաաաիր) Ավդուսաինովիչը, գալիթը ըարճրացնելուց հետո, ձևաամուխ է լինում Հայ կուսանաց վերնաաան շինության աշխաաանքներին¹³⁷:

1437թ. կառուցվում է աաճարի հարավային, իսկ 1671 թ.՝ հյուսիսային ըաց սյունասրահները, որաեղ գտնվում են ըազմաթիվ աապանաքարեր՝ մակադրված հայերեն, լեհերեն և լաաիներեն լեղուներով¹³⁸:

Հարավային ըակի խորքում XVII դարի հայկական ըանկի (դանձատան) շենքն է, իսկ արևելքից կառուցված է Հայ արքեպիսկոպոսների դահանիստ պալատը, որը հիմնադրվել է XVII

132 Մ. Բժշկյան, էջ 104:

133 Г. Островский, Л. Львов, 1975, с. 40. Հմմտ. X. D. Kajetanowicz նշվ. աշխ. էջ 3, Sadok Baracz, Rys..., էջ 105.

134 Մ. Բժշկյան, էջ 103-104:

135 Ա. Գրիգորյան «Անճնոթիկյան տարեգրություն» էջ 96:

136 Նույն աեղում, էջ 97:

137 Մ. Բժշկյան, էջ 104-106:

138 П. Н. Липка, Ансамбль улицы Армянской, с 111. Я. Р. Дашкевич, Армянские рельефные кресты Львова и Каменца-Подольского XIV-XVII вв., ИФЖ, 1980, N 3. Լվովի ս. Աստվածածնի մասին տե՛ս - նաև՝ Odnowienie i rekonstrukcja Katedry ormianskiej we Lwowie. 1908., X. D. Kajetanowicz, Katedra ormianska i jej otoczenie (Przewodnik), Lwow. 1926, Dr. Jozef Piotrowski, Katedra ormianska we Lwowie Wswietle restauracy i ostatnich odkryc, z 65 ilustracjami nakladem kyrji metropolitalnej obrzadku orm kat. we Lwowie, 1925

դարի վերջին, արքեպիսկոպոս Վարդան Հունանյանի ջանքերով: 1778 թ. հրգեհից հետո այն վերանորոգում է Հակոբ Ավգուստինովիչ եպիսկոպոսը: Եպիսկոպոսարանի ըստում կանգնեցված հուշապան վրա Բժշկյանը կարդացել է լատիներեն հետևյալ արձանագրությունը, որը և մեջբերել է իր «Ճանապարհորդութեան» մեջ թարգմանաբար.

436. «Ի իստոս սրբոյ Երրորդութեան գայս եկեղեցի և վանս նորոգեաց պատուելի պարոն Խաչիկն Աւկուստոնովիչ կառավար եւ մեծավոր Հայաստանցի ի 1716 յաւուր սրբոյ Խաչիկն»¹³⁹:

Լվովի Հայոց վանքին կից եղել են կանոնիկոսարան, կուսանոց, հիվանդանոց և բազմաթիվ տնտեսական շենքեր: 1264թ. (Մ. Բժշկյանի կարծիքով) վանական համալիրը ապահովվում է խմելու ջրով: Այս առթիվ փորագրվել է հիշատակագրություն, որը նկատել է Մ. Բժշկյանը գանգակաաան որմին.

437. «Ի թլալլաւոյրութեան Պաղիմիր Գուլի /իմա՝ կառուի-թագավորի- Գ. Գ./ շինեցին Հայ ազգաւքն գաղրիւր մի թվ. ԶԺԳ /1264/¹⁴⁰: Ա Ասավածածին եկեղեցին հիմնովին նորոգվում է XX դարի սկզբին: Ներսիս պապերը Հայ որմնանկարչության հարադա մոտիվներով նկարադարձում է Հայագգի գեղանկարիչ Յա. Բոլոդ-Անտոնևիչը: 1908թ. ճարտարապետ Յ. Մոնչինսկու մասհղացմամբ փոփոխման է ենթարկվում տաճարի արևմտյան ճակարդ՝ այժմյան Կրակովյան փողոցի կողմից: 1925 թ. Յու. Մեխոֆերերը կատարում է ներառճարային խճանկարները՝ իսկ Յա. Գ. Բոլոդենը՝ որմնանկարները՝ հին Հայկական որմնանկարչության հարադատ ոճերի պահպանմամբ: Հիշյալ նորոգումների ընթացքում հայանարերվում են XV-XVI դարերի մի շարք որմնանկարներ (Հովհան Ասավածաբանը Պրոխորի հետ, Հակոբ առաքյալը և այլք):

Մեր առաջին այցի ժամանակ (1977)թ. Լվովի պատմաճարտարապետական այս համալիրը տրամադրված էր Ուկրաինայի կիրառական արվեստի ինստիտուտի տեղի մասնաճյուղին:

Պրակում գետեղված ընդոր արձանագրությունները, որոնք այժմ գոյություն ունեն, տրվում են նոր ընթերցանակութեամբ և վերծանությամբ: Լեհերեն և լատիներեն վիմագրերի ուսերեն թարգմանությունները կատարել են Յա. Ռ. Դաշկևիչը և Ն. Կ. Կրիվոնոսը. վերջինս երկու տարի առնգմեջ մասնակցել է վիմագրական արշավախմրի հավաքչական աշխատանքներին:

Ս.ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԲԱԿ

Խաչրակ-գերեզմանոցի հնագույն արձանագրված քարերը օգտագործվել են հետագա նորոգումների ընթացքում: Պահպանվածները թվագրված են հիմնականում XV-XVII դարերով: Այդ արձանագրություններն են.

438. Տապանաքար, գորշ ավաքաքարից, քանգակադարգ, եղերված է խաղողի ողկուղներով (երկ. 1մ. 50սմ, լայն. 74 սմ): Արձանագրության վերին մասը եղծված է գծվարություն վերականգնվում է 11 տող.

¹³⁹ Մ. Բժշկյան, Էջ 99

¹⁴⁰ Նույն տեղում:

ՍԱԷ ՏԱՊԱՆ
ԲԱՆԻ ԿԱՏ...
ԿԻՆ ԴՍՏԵՐ
ԴԴ ԿՐԵՍՔՈՅԻՆ
ԻՎԱՇՔՈՅԵՅ
ԵՒ ԿՈՂԱԿՅ Դ
ԱՆԴՐԵԱՍԻՆԶԱ
ԽԵՍԷԶ:ՈՂԱ
ԳԵԱԻ Ի ՔՍ
A 1 D 6 8 3

ՍԱ Է ՏԱՊԱՆ/ ԲԱՆԻ ԿԱՏ[ԱՐԻ]/ՆԷԻՆ՝
ԴՍՏԵՐ/ՊՐ ԿՐԵՍՔՈՅԻՆ/ԻՎԱՇՔՈՅԵՆՑ/ԵԻ
ԿՈՂԱԿԻՂ ՊՐ/ ԱՆԴՐԵԱՍԻՆ ԶԱ/ԽՆՕՎԻԶ.
ՈՐ ՀԱՆ/ԳԵԱԻ Ի ՔՍ AD, /Հապալուժ՝ ՅԱՄԻ
ՏԵԱՌՆ/ 1683:

Ծանոթ: Ներքևում տրված է Զահնովիչների
տոհմանշանը:

Լուսանկ. 107

439. Տապանաքուր, գորշ ավազաքարից. աղուցված է հարավային նույն պատի
մեջ, նախորդից մոսավորապես մեկ մետր հեռավորությամբ դեպի արեմուտք: Վերին
ձախակողմյան մասը եղծված է: Վրան 12 տող.

ԻՐԱՆԻ ԱՅԴԻՎԻ
 ՄԲԵՂԵԱԿԱՐՄ
 ԻՆԵՒՈՍԿԵՐԲԻԵ
 ԿԵՐՈՒԽՆԱԽՆԴԻՍ
 ՏԵՐՆԲԱՆԿԵՍԲ
 ՈՒՆԵԱԳՈՒՊԵՆՑ
 ԵՒԿՈՂԱԿՅՈՅՆ:
 ԲԱՆՊՈՂՏԱՆԻԽՉ
 ՔՈՅԵՆՑՈՐՍԻԱԾ
 ՓՈԽԵՆՑԱԽԹՎՈՒՄ
 ԶԵՆ ՈՅԵՍ

Կ
 ԿԻԲ

16

Ի ՆԵՐՔՈՅ ԱՅՍՄ՝ ԴԻՎԻ/ՄԻ ԵՂԵԱԿ
 ՄԱՐՄԻՆ ԵՒ ՈՍԿԵՐԲ ԲՄԽԵԻ/
 ԿԵՐՈՒԽՆԱԽՆ ԴՍ/ՏԵՐՆ ԲԱՆ
 ԿՐԵՍԲ/ՈՒՆ ԵԱԳՈՒՊԵՆՑ/ ԵՒ ԿՈՂԱԿ-
 ՑՈՅՆ/ ԲԱՆ ՊՈՂՏԱՆԻՐՆ Ղ
 ԽԱԶ/ՔՈԵՆՑ, ՈՐ ԱՌ ԱՄ/ ՓՈԽԵՑԱԽ
 ԹՎ ՌՃԺԵ (1666) ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ Թ (9):

Ծանոթ. Ստորին լատիսկի ներքևում
 փորագրված է լատիններեն C+B: սվադի տակ
 նկատվում է 16...

Լուսանկ. 108

440. Տապանաքար, գորշ ավաղաքարից, քանդակաղարդ վարդյակներով, որոնց
 ըողրողներից դուրս են դալիս ցողունները: Ստորին մասում լեհական ղինանշանն է և 8
 առդ.

ՍԱ Է ՏԱՊԱՆ/ ԶԱՏՐԶԻ ՏԻԱՐ/ ՊԷՔԻՐՑԻ ԱՍ/ԼԱՆԻՆ, ՈՐ ՓՈԽ/ԵՑԱԽ ԱՌ ԱՄ [ԹՎԻՆ]
 ՌՃԺԱ (1662) ՈՒՆՎԱՐ ԺԲ (12).

441. Տապանաքար, դորշ ավաղաքարից: Ուղղահայաց դիրքով ադունցված է աա-
ճարի հարավային պատին՝ արաաքուսա: Գտնվում է նախորդից 2,5 մ դեպի արևմուտք,
վրան՝ 7 առդ.

ՍԱՅԷ ՏԱՊ
ԱՆ ԻՎԱՇ Բ
ՈՒՆ ՈՐ ԴՈՅ
ԴՐ ԿՐԷԿՈՒ
ՆՈՐԱՌ ՄԺ
ՓՈՒԵՑԱԷ
ԹՎ ՌՂԼ

ՍԱՅ է ՏԱՊ/ԱՆ ԻՎԱՇԲ/ՈՒՆ ՈՐԴՈՅ/ ՊՐ
ԿՐԷՍՔՈՒՆ, / ՈՐ ԱՌ ԱԾ ՓՈԽԵՑԱԷ ԹՎ. ՌՂԸ
(1649):

Ծանոթ. Հավերժության խորհրդանշանն ու
առհմանշանը քայքայված են:

Հուսանկար 109

442. Տապանաքար, դորշ ավաղաքարից. ուղղահայաց դիրքով ամրացված է հա-
րավային պատին՝ նախորդից մեկ մեար դեպի արևմուտք: Սառրին մասը եղծված է. ունի
12 առդ.

ԹՎԻՆ:
 ԽԾԸ
 ԱՅՍ ԳԵՐԵ
 ՁՄԱՆԸՍ:
 ԱՂԱՄԵՐԻԿԻՆ
 ՆԱՆԻՓԻՐ
 ՈՐԴԻՆՇԱՀ
 ԱՄԻ ԲԱՆԻՐԻ
 ԿԻՆԻԳԻՔԻՐԸԿ
 ՄԻՔԱՄՍՅՐԶԿ
 ՄՋԱՆԳԶՈՐԴԷ

ԹՎԻՆ/ ԽԾԸ (1609)/ ԱՅՍ ԳԵՐԵ/ՁՄԱՆԸՍ/ ԱՂԱ-
 ՄԻՐԻ ԿԻՆ/ ՆԱՆԻՓԻՐ/, ՈՐԴԻՆ ՇԱՀ/ԱՄԻ ԲԱՆԻ
 ԳՐ/ԿԻՆ Ի ԳԹՈՒԹ/ԻՆ/ ԸՆԿ/ԱՐԼՂԱՌ ԱՍՏՈՒԱ-
 ԾԱՄԱՅՐ ԶԿԵԼԻՂՄ-ՋԱՆՑ ԶՈՐԴԻՆ:

Մանոթ. 8-րդ և 9-րդ առդերում կարելի է կարդալ
 նաև Շահ Ամիրանի: Անհասկանալի է նախազերջին առդի
 իմաստը: Թերևս մերադա՞նց:

443. Տապանաքար, զորշ ավաղաքարից. զրված է ուղղահայաց կերպով նույն հա-
 րավային պատին կից՝ պատվանդանի վրա: Երեսին ե. հակառակ կողմին՝ հայերեն ե. չե-
 հերեն 11 տող.

ՍԱՅԵՏԱՊԱՆ
 ՀՈՍՔԱԿՆԴԸ
 ՏԵՐՊԻՐԱԶԱՐ
 ԽՆՓՈՒԵՑԱԿ
 ԱՐՄՏԵՂԺ ԴԻՆ
 ԽՎՈՒՄԵԿԻՆ
 ՅԻՇԵԱԶԿԱ
 ՏԱՐԱԾԱՍԻՄԶԻ
 ԵՔՈՅ ԻԼԵԵԼՅԵ

ՍԱՅ Է ՏԱՊԱՆ/ ՀՈՍՔԱԿՆ ԴԸՍ/ՏԵՐ ՊԻ ԼԱ-
 ԶԱՐԻՆ, ՈՐ ՓՈԽԵՑԱԿ/ ԱՌ ՍՏԵՂԾՈՐԴԻՆ/ ԹՎ.
 ՌԾ ՄԷԿԻՆ (1602). ՅԻՇԵԱ ԶԿԱ/ՏԱՐԱԾՍ ԻՄ, ԶԻ
 ԵԻ ՔՈՅԻ ԼԻՆԵԼՈՑ Է. ՄԱԼՅԻՍԻՂ ԺԸ (18)¹⁴¹

Ծանոթ. Նախավերջին տողից առաջ քանդակված
 է Լազարենց տոհմանշանը, որտեղ ընթերցվում է փա-
 կագրով գրված խոճա րառը:

ՄԻ

ժԸ

Հրատ. X.D.Kajetanowicz, 18 - լեհատառ
 Լուսանկար 110

444. Տապանաքար, սպիտակավուն ավաղաքարից. ագուցված է հարավային դավ-
 թի արտաքին պատին, քանդակներն ու վիմագրերը մաշված, եղծված են, սակայն հնա-
 րավոր է վերականգնել 10 տող.

141 X.D.Kajetanowicz, Katedra ormianska.... էջ 18.

ՄԱՐՄԻՆ
 ԲԱՐՆԻ
 Ի ԻՆ
 ԿՆՈՎԱ
 ՆԷ յՈՐԷՐ ՈՐ
 ԴԻ ԿԶՔՈՒՆ
 ՆԱՆԳԵԱՒ Ի ՔՍ
 ԲՎ ՌՃԽԴ ԴԵ
 ԿՏԵՄ Ժ

Ի ՆԵՐՔՈՅ ԱՅՍՄ (՞) ՏԱՊԱՆԻ/Է ՄԱՐՄԻՆ ԵՒ/ՈՍ-
 ԿԵՐՔ/ԲԱՆ ՅՈՎԱՆԷՍԻՆ], ՈՐ ԷՐ ՈՐ/ԴԻ ԻՎԱՇ-
 ՔՈՒՆ ՀԱՆԳԵԱՒ Ի ՔՍ/ԹՎ. ՌՃԽԴ (1695) ԴԵ/Կ-
 ՏԵՄԲԵՐԻ] Ժ (10):

Ատորին շրջանակի միջև՝

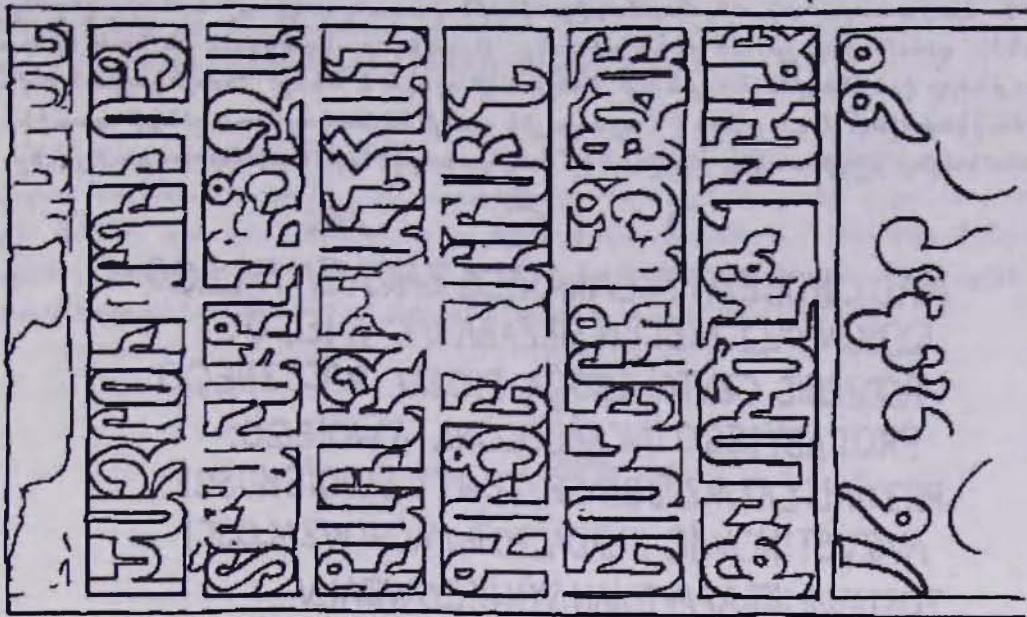
1695:

445. Տապանաքար, գեղնավուն ավտղաքարից, եղբրված բուսական զարդաքտն-
 գակներով (երկ. 65սմ, լայն. 35սմ): Ագուցված է գավթի արևելյան մուտքի աջակողմյան
 պատին՝ հատակից 0,5 մ բարձրությամբ. ունի 7 տող.

ԱՆՍՏ ԿԱՆ ԵԴԵԱԼ ՄԱՐՄԻՆ ՈՒ ՈՍԿԵՐՔ ԱՌՓԻՆԻՆ՝ ԴՍՏԵ/ՐՆ ՊՐ ԱԻԵՏԻ/ՔԻՆ/
 ԶԱԽԱՐԻԱՇ/ԵՆՑ. ՀԱՆԳԵԱՒ [ԹՎԻՆ] 1662:

Ծանոթ. Հարյուրավորի 6 թվանշանը գտնվում է Զախարիաշենց տոհմանշանի շրջանակի
 մեջ:

446. Տապանաքար, կարմրավուն դրանիաից. գտնվում է հարավային գավթի
 մուտքի հատակին (Հյուսիս-հարավ ուղղությամբ 3-րդը): Եղբրված է բուսական զարդե-
 րով: Արձանագրության սկզբնամասը չի պահպանվել՝ քարը կոտրված է. ունի միջին մե-
 ծուխյան ուղղակի տառերով կցագրային 6 տող.

[ԱՅՍ Է ՏԱՊԱՆ] ԽԱԶՔՕԻ ՈՐԴԻՈՅ/ ՏՐ ԱԻԱՔԵՐԷՑ ԶԱ/ՔԱՐԻ ԱԻԶԻԵԱՆ, ՀԱՆ/ԳՈՒՑԵԱԼ ՄԱՐՄԻՆ/ ԵՒ ՈՍԿԵՐՔԱՑՆ ԱԾ ՈՂՈՐՄԻ (°). ԹՎ. ՌՃԼԹ (1690), ԴԵԿՏ[ԵՄԲԵՐԻ] ԺԵ (15) 1690:

Ծանոթ. Տապանաքարի ստորին մասում հանդուցյալի տոհմանշանն է:

Լուսանկ. 111

447. Տապանաքար, գորշավուռն կրաքարից, շրջանակին փորագրված ըուսական զարդերով: Գտնվում է եկեղեցու հարավային մուտքի առջև՝ հատակին: Արձանագրությունը մաշված, եղծված է: Դժվարությամբ վերականգնվում է 9 տող.

ԱՅՍԷՏԱՊԱՆՊԱ
ՕՎԱՆԷՍԻՆ ՈՐԴՈ
ՏՐ
ՆԱԻԱՍԱՐԴԻՆ
ՀԱՆԳԵԱԻ ԻՐ
ԹՎ ՌՃԻԵ ԵՒ
ՓԵՏՐՎԱՐԻ
ՀԻՆԿԵՐՐՈՐԴ

ԱՅՍ Է ՏԱՊԱՆ ՊԱՐ/ ՕՎԱՆԷՍԻՆ, ՈՐԴՈ/ ՏՐ.../ ՆԱԻԱՍԱՐԴԻՆ.../

ՀԱՆԳԵԱԻ Ի ՏՐ/ ԹՎ. ՌՃԻԵ (1676) ԵՒ/ ՓԵՏՐՎԱՐԻ ԱՄՍՈՅ/ ՀԻՆԿԵՐՐՈՐԴ...

Ծանոթ. Վերջին տողն ամրոզապես եղծված է: Տապանաքարի ստորին մասում փորագրված է հանդուցյալի տոհմանշանը (լիհական ղինանշանի նմանակությամբ):

448. Հուշատախտակ, սե. մարմարից, վերին լուսապսակի աջ և ձախ կողմերում՝ թռչուններ՝ գլուխները շրջած դեպի դիտողը: Այստեղ քանդակված են նաև հրեշտակներ՝ ձեռքները կրծքներին: Ներքևում՝ հրեշտակի գլուխ և թևեր: Կոմպոզիցիան ավարտվում է ծաղկեփնջով: Ազդեցված է հարավային ըակի ձախակողմյան շենքի պատին: Վերին առամնավոր քիվի տակից սկսվում է 12 առգանոց լեհերեն արձանագրությունը.

D O M

NAD GROBEM PRZEMIJAJĄC ŁAZARZA ZMARŁEGO
 GOSCIU MIŁY NIELEN SIEZABAWIĆ A JEGO:
 WRODZENIE CZYTAĆBOGA PRZED WIECZNEGO:
 PROSABYJEGO DYCHADOŁONA SWOJEGO:
 PRZYJAŁ ŁAZARZ TOBIASZ TENTV SWOJEKOŚCI
 AUGUSTYNOWIC KŁADĄC POTOMKOW WZAŁOŚCI
 ZOSTAWIŁ: KTÓREMU TO JAN SYN JEGO WZALV
 «TEPAMIATKE WYSTAWIŁ» BĘDĄC NIEPOMALV
 ZYLLATWIEKU SWOJEGO «ETERY» SEMDZESIAT
 VMARŁY: TYSIĄCSZESSETDZIEWIEC, PIECDZIE
 DŃE 23 MARTY ∞ ∞ ∞ ∞ ∞ SIAT:

D. O. M.

Nad grobem przemijając Łazarza zmarłego,
 Gościu miły, nie leń się zabawić, a jego
 Rodzenie czytaj, Boga przedwiecznego
 Proś, aby jego dueha do łona swojego,
 Przyjął. Łazarz Tobiasz ten tu swoje kości,
 Augustynowicz kładąc potomków załoei
 Zostawił, któremu to Jan syn jego,
 W żalu tę pamiątkę wystawił Zyl. lat wieku swego eztery
 a siedmdziesiąt. Umarł tysiąc szesęset dziewięć a pięćdziesiąt./ DNIE 23 MARTY

Հրատ. Sadok Barącz, 34, Kajetanowicz, 13.

Թարգմ.

Ա[ստծուն] ա[մենալալազույնին] ա[մենամեծին]

Դադարի վրա հիշելով հանգուցյալ Լազարին (Ղազարին), սիրելի անցորդ, մի ծուլացիր կանգնել պահ մի և կարգալ նրա դամբարանին. հավիտենական աստծուն խնդրիր, որպեսզի իր դիրկն ընդունի նրա հոգին: Լազար Տորիաշ Ավգուստինովիչն այստեղ

ամիոփեկով իր ոսկորները՝ սերունդներին թողեց (խոր) վշտի մեջ, որոնցից Յանը (Հովհաննէսը)՝ նրա որդին, թախծալի սրտով այս հուշարձանը կանգնեցրեց: Ապրեց նա իր կյանքի 74 տարին: Վախճանվեց 1695 թ. մարտի 23-ին:

Լուսանկ. 112

449. Հարավային ռալի ձախակողմյան շենքի արևելյան պատին արտաքուստ ազուցված հուշատախտակին. Ավգուստինովիչների տոհմանշանն է լուսապսակի մեջ, վրան՝ RMOA տառերը: Արձանագրության երկու կողմերում թևավոր հրեշտակներ՝ ձեռքները կրճքներին. ներքևում հրեշտակի գլուխ՝ վերցված լուսապսակի կրկնակի ճառագայթների մեջ. ունի 13 տող, մասամբ եղծված, արձանագրություն.

D O M

CHESZ WIEDZIECKO SWE DEPONOWAL KOŚCI
 I EKTORZE DOJDZIESZ IENO PRZYŁOŻ GEKAWOŚCI
 NIZLI JEDNAK PRZECZYTASZ TE ZMARŁEY PAMIATKE
 MÓW, NIECH JAK NAYPEDZEY MA Z SWIETYMIGOTE
 RYPSYMA Z KASYANOWAUGUSTYNOWICZA
 MICHAŁA CNA MAŁŻONKA GDYŻ TA SIEZASZCZYCA
 TYMPREDNIEBEMYZIEMIOZEPOBOŻNIEZYLA
 W CZTERDZIESTYMYDZIEWIOTMROKY DOKOBYŁA
 DOGESNEGOZYWOTAODFOIVZ ZACZEŁA
 WIEC NIEZYCZBOGEM IAKO ZTYM KRYMZASNEŁA
 ROKYPASKIEGO TYSIĄCSIEDMSET TRZYDZISETEGO
 POZEGNAŁ STEZSWIATEM SIEPNIA DNIATRZECIEGO

D O M

CHESZ WIEDZIEĆ KTO TU SWE DEPONOMAŁ KOŚCI, EKTORZE DOJDZIESZ, IENO PRZYŁÓŻ CIEKAWOŚCI, NIZLI JEDNAK PRZECZYTASZ TE ZMARŁEY PAMIATKĘ, MÓW, NIECH JAK NAYPEDZY MA Z SWIETYMI CZAATKE, RYPSYMA Z KASYANÓW AUGUSTYNOWICZA/ MICHAŁA CNA MAŁŻONKA, GDYŻ TA SIE, ZASZCZYCA/ TYM PRZED NIEBEM Y ZIEMIO, ŻE POBOŻNIE ZYLA, W CZTERDZIESTYM Y

DZIEMIONTYM ROKY DOKONCZYŁA/ DOSZESNEGO ŻYWOTA ODKADJUŻ ZACZELA/
WIECZNIE ŻYĆ Z BOGIEM JAKO Z TYM, W KTORYM ZASNELA ROKU PA/N/SKIEGO
TUSIAC SIEDMSET TRZYDZIESTEGO/ POŻEGNAŁA SIE Z ŚWIATEM SIERPNIA DNIA
TRZECIEGO

Հրատ. X.D.Kajetanowicz, 14.

Թարգմ.

Ցանկանում ես իմանալ, թե ո՞ւմ ոսկորներն են այսաեղ Հանգչում՝ այդ դեպքում, ընթերցող, հետաքրքրվիր. մինչ կկարդաս Հանդուցյալի հուշարձանի արձանագրությունը, աղոթիր, թող ավելի շուտ մասնակցի դառնա սրբերին Կասյանների դերդասաանից Հոփսիմեն՝ Միքայել Ավգուստինովիչի խոհեմափայլ ամուսինը, (քո աղոթքով) թող այսաեղ՝ երկրի վրա ե. երկնքի տակ սլաշապանի երկնքի և երկրի առաջ, քանդի աստվածային (պաավիրանով) ապրեց և վախճանվեց 49 տարեկան հասակում. որից հետո մաքուր կյանքով սկսեց ապրել Աստուծո և նրա հետ միասին, որի հետ ննջեց Տիրոջ 1730 թվականին, աշխարհին հրաժեշտ ապուլ օգոստոսի 3-ին:

450. Հարավային ռակի պատին ազուցված տապանաքար, եզրերին՝ հրեշտակներ, ազավներ՝ կուռցները վեր պարզած: Ստորև՝ 12 տող.

DOM

NCESZ WIDZIEC CNI WIATOR, LEŻI W TYM PRZEŚCIU ZŁOŻONA OD MEDVZY PRZY
SMIERTELNUM ZEŚCIU/ MARYANNA NIEKIEDYŚ Z SZLACHETNYCH RODZICÓW/
ZRODZONA FAMILIEY AUGUSTYNOWICZÓW/ GABRIEL BALSAMOWICZ PRŻYUACIEL
BYŁ STALY/ W DOŻYWOTNIM MYM ŻYCIU Y DO KACA TRWALY. ODDAŁAM DYCHA
BOGY PRZY UROCZYSTOŚCI/ STANISŁAWA BISKUPA PRZENIESIENIA KOSCI WIEC ZA
PRZYCZYNĄ BISKUPA. ŚWIETEGO NIECH BÓG MIE PRZYMIE DO RAJU WIECZNEGO R.
1729.

Հրատ. X.D.Kajetanowicz, 14.

Թարգմ.

Աստուծուն՝ ալմենալավագույնին՝ ալմենամեծին՝ Ցանկանում ես իմանալ, աղնիւ անցորդ, ո՞ւր է Հանգչում այս անցարանում: Մեդուգայի կողմից (անկողնին) դամված մահից հետո (դերեղման) իջավ Մարիաննան, աղնվազարմ ծնողներից սերված, Ավգուստինովիչների ընաանիքից: Նրա հավասարիմ ընկերը (այս) անցավոր կյանքում ե. մինչև վերջ Հանդիսացել է Գարրիել Բալսամովիչը: (Ես) վերջին շունչս ավեցի Աստուծուն Սաանիսլավ եպիսկոպոսի աճյունի փոխադրման առնի ժամանակ: Թող սուրբ եպիսկոպոսի ըսրեխոսությամբ Աստված ընդունի ինձ Հավիտենական դրախար: 1729 թ(վական):

Ծանոթ.1. Արձանագրության մեջ հիշաաակված Մեդուգան հին հունական գիցարանության սարսափազգու. կինն է: Տվյալ դեպքում գործածված է իրրև համաճարակի խորհրդանիշ:

2. Ընկեր ըսոր կիրառված է ամուսնու իմաստով:

3. Սուրբ Սաանիսլավը Կրակովի եպիսկոպոսն էր. մահապատժի է ենթարկվել լեհական թագավոր Բոլեսլավ Բ Քաջի հրամանով 1079 թ.: Սաանիսլավ եպիսկոպոսի աճյունի փոխադրման

աօնը կատարվում է սեպտեմբերի 27-ին: Ուրեմն Մարիաննան մահացել է հիշյալ թվականի այդ օրը:

Լուսանկ.

451. Տալանաքար, ուղղանկյուն, ամրացված է ուղղահայաց դիրքով առճարի հարավային յղաին (արեմուտքից-արևելք 6-րդը): Վրան՝ 12 առդ.

TY LEZY CIA/TO NIEGDY/ SLAWNIEGO/ PANA THO/MASZA IAKYB/ IASKIEWICZA/ KTORE MYNICH BRNDZIE/ PAN BOG MI/LOSCIW DY/SZY IEGO/ R. 1704 D.

Թարգմ.

Աստ հանգչի երբեմնի փառապանծ պան Թոմաշ Յակուր (Հակոբ) Յասկևիչը, որի հոգուն կատամար թող Աստված լինի սիրալիր: Մահ. 1704 թ.

Լուսանկ. 112

452. Տալանաքար, գորշ ավաղաքարից, եղրերին՝ ըուսական դարգեր: Ամրացված է նույն պաին, ուղղահայաց կերպով: Ունի հայերեն և չեհերեն արձանագրություններ: Հեհերենը՝ 10 առդ.

DOM

TY LEZY KA/ZIMIRZ MORA/DOWICZ ZVL/ LAT 72. UMARL/ ROKY PANSKIEGO 1784 DNIA/18 LUTEGÓ/ PROSI OZDORO/WIA, Ś MARIA.

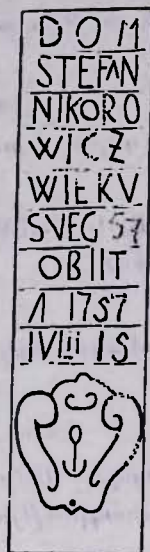
Թարգմ.

Աստծուն՝ ամենալավագույնին՝ ամենամեծին՝

Աստ հանգչի Կազիմիր Մուրադովիչը. ապրեց 72 տարի, մահացավ Տիրոջ 1784 թվականի փետրվարի 18-ին: Խնդրում է (աղոթել) Աստվածամայր կույսը:

Ծանոթ. «Կույս Մարիամ» աղոթքն է:

453. Հարավային ըակի յղաին ագուցված կրաքարե ապանաքարին, որը եղերված է ըուսական դարգերով. ստորե նիկորովիչների տոհմանշանն է (նավի խարսխի ձևով): Ունի լեհերեն 9 առդ.

DOM

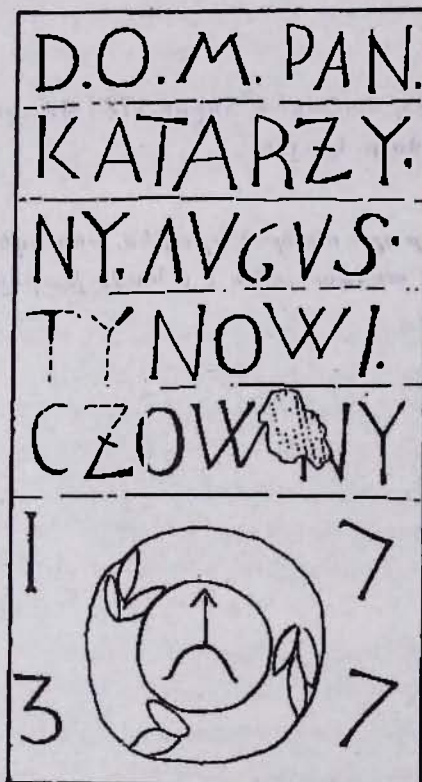
STEFAN/ NIKOROWICZ/ WIEKY/ SVEG 57/OBIIT/ A 1757
IVLII 15.

Թարգմ.

Ստեֆան Նիկորովիչ. 57 տարեկան հասակում հեռացավ 1757
(թվականի) հուլիսի 15-ին:

Լուսանկ. 113

454. Տապանաքար, գորշավուն կրաքարից, եղբրված ռուսական զարդերով:
Ստորև՝ դափնեպսակի լճի, տոհմանշանն է: (Կրակովյան փողոցից 1-ինը):

DOM.

PAN/ KATARZY/NY AVGUS/
TINOWI/CZOWNY. 1737.

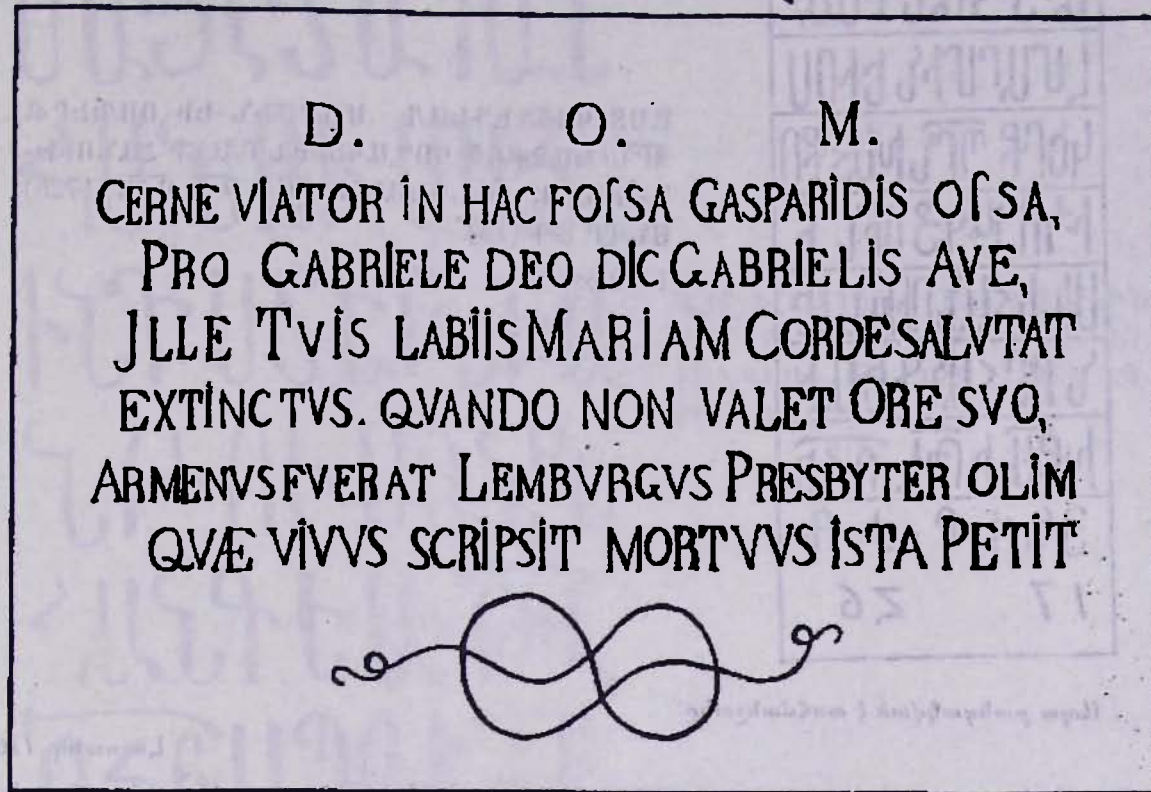
Թարգմ.

Ա[ստոծուն] ա[մենալալագույնին] ա[մե-
նամեծին]

(Աստ հանգչի մարմին) օրիորդ Կատերի-
նա Ավգուստինովիչնովայի. 1737:

Լուսանկ. 114

455. Հուշատախտակ, գորշավուն մարմարից. ամրացված է եկեղեցու հարավային պատին, արաքուստ: Վրան ելնդավոր աստերով փորագրված է 7 առդ.

D. O. M.

GERNE VIATOR .IN HAC FORSA GASPARIDIS ORSA/, PRO GABRIELE DEO DIE GABRIELIS AVE/ ILLE TUIS LABIIS MARIAM GORDE SALUTAT/ EXTINGTUS QUANDO NON VALET ORE SUO,/ ARMENUS FUERAT LEMBURGVS PRESBVTER OLIM,/ QUAE VIVUS SCRIPSIT, MORTUUS ISTA PETIT.

Թարգմ. (լատ.)

Ա[սաստուհի] ա[մենալավագույնին] ա[մենամեծին]

Ուշադրություն դարձրու, անցորդ: Այս դադագում Գասպարի ոսկորներն են... Եղել է լիովցի հայ, նախկինում՝ քահանա: Երբ ողջ էր, գրել է, մահացած՝ նա խնդրում է:

Լուսանկ. 115

456. Տապանաքար, գորշավուն կրաքարից. գրված է հարավային սրահի հառա-կին՝ արևելքից-արևմուտք, 4-րդ սյան մոտ: Տապանագիրը քայքայվել և եղծվել է. հնա-րավոր է վերականգնել կցկառուր ըստ եր.

ՍԱՅ...ՄԱՐՄԻՆ...ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ...ԹՎ...Ռ (1000)...ԴԵԿ/ՏԵՄԲԵՐԻ/...

457. Տապանաքար, սպիտակ կրաքարից. ամրացված է հարավային սրահի հառա-կին (արևելքից-արևմուտք)՝ վերջինը: Ունի 9 առդ.

ԱՍՏ ԿԱՆԵԴԵԱ
ԼՈՐԱՐՄԻՆ ԵՒՈՍ
ԿԵՐՔ ԴՐՆ ԽԱԶՔՈ
ԻԿՈՂԱԿՑՈՒՆ Բ
ԱՆԻՀԱՆՈՒՆ Ա
ՆՈՐՀԱՆԳԵԱԻ
ԻՔՍ ԻԹՎ ԽՀԵ
ՅԵՎՐ Ժ Գ
17 26

ԱՍՏ ԿԱՆ ԵԴԵԱ/Լ ՄԱՐՄԻՆ ԵՒ ՈՍ/ԿԵՐՔ
 ԴՐՆ/ԽԱԶՔՈՒ ԿՈՂԱԿՑՈՒՆ Բ/ԱՆԻ ՀԱՆՈՒՆ-
 ՆԱԻ/Ն, ՈՐ ՀԱՆԳԵԱԻ/Ի ՔՍ Ի ԹՎ. ԽՀԵ (1726)
 ՅԵՎՐ ԺԳ (13).

1726:

Ապա քանդակված է տոհմանշանը:

Լուսանկ. 116

458. Խաչքար, կրաքարից, ադուցված է հարավային սրահի պատին. ամրողջապես
 փակագիր է: Հավանական վերծանությունն է՝

ՄԲԶ

ԵԲԿԵ
 ԵԱՄԶԷ

ՍԲ ՅՈՎԱՆԷՍ. ՅԻՇԱՏԱԿ Է ԱԻՐՄԱՆ ԶԷ...

Ծանոթ. Կապածեղի է վերջին բառի վերծանությունը.

Լուսանկ. 117

459. Տասլանաքար, ավաղաքարից, ռուսական դարդանախշերով. ադուցված է հա-
 րավային սրահի պատին՝ արտաքուստ, ուղղահայաց զիրքով: Ունի 7 առդ.

ՍՍՅԵՏԱՊԱՆ,
ՀԱՆՈՒՄԱՅ
ԻՆԻՍՏԵԲԵՐԱ
ՆԹՈՒՄԱՆԻՆ
ՀԱՆԳԵԱԹՎ
ՌԿԵԱՊՐԵԺԷ
J 6 Z 3

ԱՅՍ Է ՏԱՊԱՆ/ ՀԱՆՈՒՄԱՅ/ԻՆ
ԴՍՏԵՐՆ ԲԱ/Ն ԹՈՒՄԱՆԻՆ/.
ՀԱՆԳԵԱԹ ԹՎ./ՌՀԲ (1623), ԱՊ-
ՐԻԼԻ ԺԷ (17). 1 6 2 3:

Լուսանկ. 118

460. Տապանաքար, գորշ ավազաքարից, կիսաթաղ Վիճակում գտնվում է մեծ քարի տակ: Հնարավոր է վերծանել միայն.

ԱՍՏ ԿԱՆ ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ ՄԱՐՄԻՆ ԵՒ ՈՍ/ԿԵՐՔ ԲԱՆԻ ՊՎԵՆ/ՔԱՅԻՆ՝ ԴՍՏԵՐՆ ԲԱՆ Ո.../ԵՒ...

Ս.ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԱԿ

461. Տապանաքար, սպիտակ կրաքարից. եղբերին քանդակված են խաղողի ողկույզներ և վարդյակներ: Ագուցված է հյուսիսային պատին, արտաքուստ: Աջակողմյան ճասը վնասված է, սակայն կարելի է վերականգնել 7 տող.

ՍԱՏԱՊԱՆ ՄԱՆՈՒ
ՇԱԿԻՆ ԴՍԵՐՆՏՐ
ԹՈՐՈՍԻՆ ԵՒ ԿՈՂԱԿԻՑ
ԲԱՆՄԻՍԻՔՈՒՆՈՐՈՅ
ՊՐՅԱԿՈՒՄԻՆՈՐՈՅ
ՓՈԽԵՅԼԵՒ ԹՎԻԾ
ԶԳԻՆՈՐՈՅ ԱՄՈՐՑ Ը

A D
1 6

M F M

6 4

ՍԱ Է ՏԱՊԱՆ ՄԱՆՈՒ/ՇԱԿԻՆ ԴՍԵՐՆ
ՏՐ/ԹՈՐՈՍԻՆ ԵՒ ԿՈՂԱԿԻՑ ԲԱՆ ՄԻՍ-
ՔՈՒՆ՝ ՈՐԴՈՑ/ ՊՐ ՅԱԿՈՒՄԻՆ, ՈՐ ԱՌ-
ԱԾ/ ՓՈԽԵՑԱԻ Ի ԹՎ. ՌՃ/ԺԳ (1664)
ԱՊՐԻԼԻ ԱՄՍՈՑ Ը (8). A.D. 1 6 6 4:

Ծանոթ. Ստորև քանդակած է հանդու-
ցյալի տոհմանշանը:

Լուսանկ. 119

462. Տապանաքար, գորշավուն կրաքարից, ամրացված է հյուսիսային սրահի հա-
տակին՝ արևելքից-արևմուտք, 4-րդ տապանաքարը: Միայն թվականն է ե. տոհմանշանը,
ուր ընթերցվում են Գ և Տ տառերը.

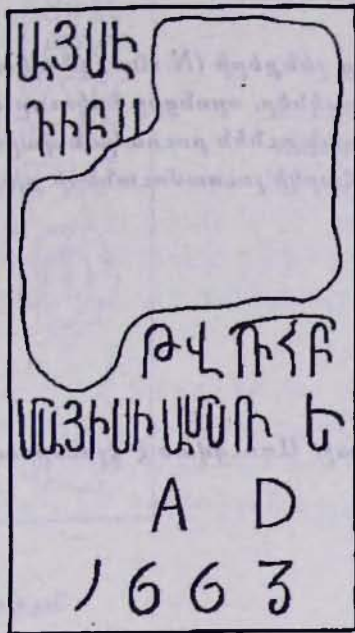
ԹՎ:ՋԼԲ

ԹՎ. ՋԼԲ (1483):

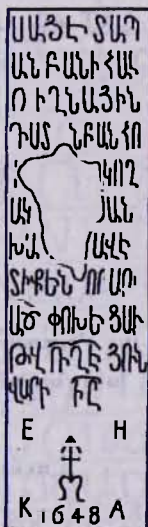
Լուսանկ. 120

463. Տապանաքար, գորշավուն ավազաքարից, ուղղահայաց ղիրքով ամրացված է Հյուսիսային պատին (արեւելքից-արեւմուտք՝ 3-րդը): Արձանագրությունը, 7 տող, եղծված է: Հնարավոր է վերծանել՝

ԱՅՍ Է ՏԱՊԱՆ/ ՌԻԲՍԻ/ՄԷԻ/... ԹՎ.
ՌՀԲ (1663),/ ՄԱՅԻՍԻ ԱՄՍՈՒ Ե (5) A.D.
1663:

464. Տապանաքար, գորշավուն կրաքարից: Ագուցված է եկեղեցու Հյուսիս-արեւմտյան պատին, արեւադուրի մոլթ անկյունում. ունի 12 տող.

ԱՄՅ Է ՏԱՊ/ԱՆ ԲԱՆԻ ՀԱԼ/ՈՒՂՆԱ-
ՅԻՆ/ ԴՍՏԵՐԵՆ ԲԱՆ ՀՈ/ՍՔԱՅԻ, ԿՈ-
Ղ/ԱԿԻՑ ԲԱՆ/ ԽԱԶՔՈ ԱՎԷ/ՏԻՔԵՆ[8],
ՈՐ ԱՌ/ԱԾ ՓՈԽԵՑԱԻ/ ԹՎ. ՌՂԷ (1648)
ՅՈՒՆ/ՎԱՐԻ ԻԸ (28):

Ստորե՝ տոհմանշանի շուրջը.
EH/KA/1648:

465. Տապանաքար, գորշավուն ավազաքարից. ագուցված է տաճարի Հյուսիսային պատին կից սյունադարձ սրահին: Արձանագրությունը քայքայված և եղծված է:

Դժվարություններ ընթերցվում է.

...ԲԱՆ ԳԱԲՐԻԷԼԻ ԿՈՂԱԿԻՑ ԲԱՆԻ... ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՄԱՐՄԻՆ ԵՒ ՈՍԿԵՐՔ. ԹՎ. ՌՃԷ (1658), Յ Ն (ԹԵՐԼԵ ՅՈՒՆԻՍ):

Ծանոթ. վերջին տողը. վերջանում է լատին գրերով՝

S M M K V I Z:

466. Լեսյա Ուկրաինկայի փողոցի հայակառույց շենքերի (N.162.) ընակարաններին: Բակից՝ առաջին հարկի քիվերին կան հինգ քանդակներ, որոնցից երկուսը երախաբաց առյուծներ են, մեկը՝ եղջյուրներով խոյ, իսկ երկուսն ունեն ըուսական զարդաքանդակներ: Այս շենքի N.7 և 8 ընակարանների երկրորդ հարկի լուսամուտների քիվերի ծեփի աակից հայանաբերվեց երկու արձանագրություն.

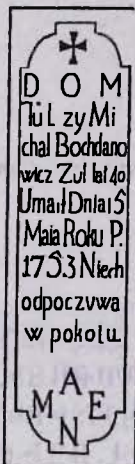
N.7 ընակարանի լուսամուտի քիվին՝

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԱՆԱՐԱՏ ԿՈՅՍ

N.8 ընակարանի լուսամուտի արտաքին քիվին՝

ԲԱՐԵԽԱՒՍԵԱ ԲՆԱԿԵԼՈՅՍ:

467. Տապանաքար, կրաքարից. գլխավերևում խաչ: Ադուցված է հյուսիսային բակի սյունասրահի պատին, ունի 9 տող.

D. O. M.

TU LEZY MI/CHAL BOCHDANO/WICZ ZYL LAT 40/ UMARL DNIA 15/ MAIA ROKU P./ 1753 NIECH/ ODPOCZYWA/ W POKOJU. AMEN

Թարգմ.

Ա.Լասոուն] ալմենալավագույնը. ալմենամեծին] Ա.օտ ննջի Միքայել Բոգդանովիչը. ապրեց 40 տարի. վախճանվեց տիրոջ 1753 թ. մայիսի 15-ին: Հանգեց խաղաղությամբ. Ամեն:

ԸՈՍԱՆԿ. 121

468. Տապանաքար գորշավուն ավազաքարից, եղբերին ըուսական զարդեր, քանակյուն, ծայրերին՝ վարդյակներ, միջնամասում՝ Ստեղծեղիչների առհմանշանր, որից ներքև՝ 7 տող.

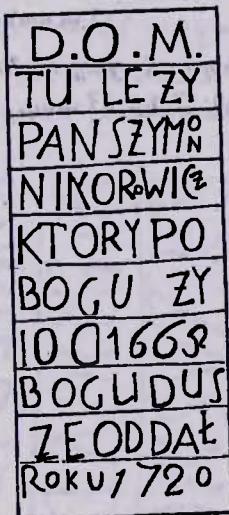
P. STEPHA/NYS STECZ/KIEWICZ/ CVSTOS/ REQVIE
/SONAT/ 1730.

Թարգմ.

Պարոն Ստեփանոս Մոսկովիչ... մահ. 1730-ին:

Լուսանկ. 122

469. Տապանաքար, գորշ ավազաքարից, քանդակադարձ. ազդեցված է տաճարի հյուսիսային պատին: Նախկին տեղն անհայտ է: Ուղղահայաց դիրքով կանգնեցված է պատին (արևելքից-արևմուտք ճ-րդը): Ունի 10 առդ.

D. O. M.

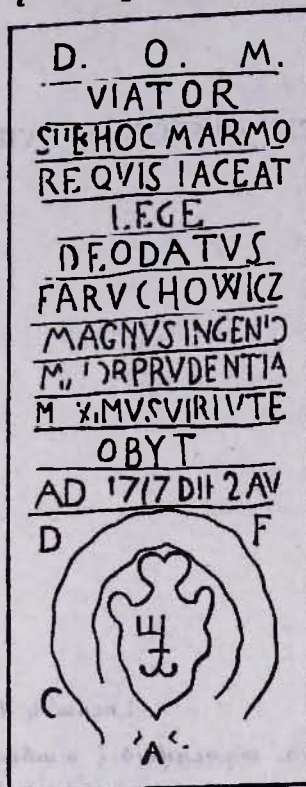
TU LEZY/ PAN SZYMON/ NIKOROWICZ,/ KTORY
PO/ BOGU ZY/L OD 1663/ BOGU DUS/ZE ODDAL/
ROKU 1720.

Թարգմ.

Ա[ստծուն] ա[մենալավագույնին] ա[մենամեծին] Աստ շանքչի պան Շիմոն Նիկորովիչը, որն աստվածային (պառվիրանին) համաձայն ապրեց 1663 թվից, հոգին ավանդեց Աստծուն 1720 թ.

Լուսանկ. 123

470. Տաղանաքար, դորշ ավաղաքարից, քանդակաղարդ՝ նախկին տեղն անհայտ: Ուղղահայաց դիրքով ամրացված է տաճարի հյուսիս-արևմտյան սյունասրահի պատին. սևի 13 տող.

DOM

VIATOR (QUIS) SUB HOC MARMO/RE QVIESCAT/LEGE/ DEODATUS/ FARUCHOWICZ/ MAGNUS INGENIO/ MAJOR PRUDENTIA/ MAXIMUS VIRTUTE/ OBIYT/ AD. 1717 DIE 2 AV/[QUISTI] DF

Թարգմ.

Անցորդ, այս վեմի ասի հանգչում է Թեոդատուս (Աստվածատուր) Ֆարուշովիչը՝ մեծ հանճարը, խոշոր գրտնապանը, առավելագույն մաքրության (սեր մարդը): Գնաց առ Տեր, տիրոջ 1717 օգոստոսի 2-ին:

Հրատ. Kajetanowicz, 17

Լուսանկ. 124

471. Տաղանաքար, ավաղաքարից, ըուսական դարձերով: Ուղղահայաց կանգնեցված է տաճարի հյուսիսային պատին (արևելքից-արեմուտք՝ 2-րդը): Ունի 13 տող.

DOM
TERRAM
TERRAE
ANIMAM
DEO
REDDI
DITIG
NATIUS
RO
WICZ
ANNO
IO7 38

DOM

TERRAM/ TERRAE/ ANUIMAM/ DEO/ REODI/ DIT
IG/NATIUS/ ZARO/ WICZ/ ANNO/ 1779.

Թարգմ.

Հողը՝ հողին, հողին՝ Աստծուն ավելց իգնասիրտս
Ջարովիչը (Լազարովիչը) 1779 թ.:

Հրատ. Kajetanowicz, 16

472. Տապանաքար, գորշավուն ավազաքարից, քանդակաաղարդ, նախկին տեղն
անհայտ: Այժմ ուղղահայաց ղիրքով կանդնեցված է եկեղեցու արեմայան մուտքի
(Կրակովյան փողոցից) մոտ, ցանկապատի ներսում (N.7 կոթողը):

Վրան՝ լեհերեն մակադրված է 8 տող.

D : O : M
TERRAM
TERRAE
ANIMAM
DEO
REDDI
DITIG
NATIUS
RO
WICZ
ANNO
IO7
38

DOM

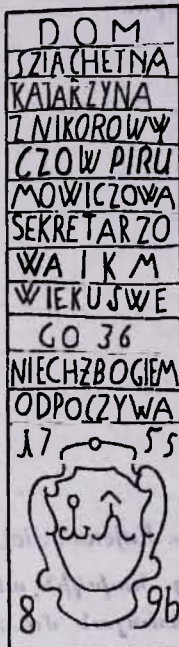
TY ZLOZONE/ CAŁ KOSCI/ D URZE X. STEFAN/ FARUCHOWI/CZA SENIORA/ KOSCIOLA,
KTO/RY ZASNOŁ W BOGU D.7 KWIE R. 1737.

Թարգմ.

Ասա Հանգիստն մարմին ե. ոսկերք քահանա Սահփան Ֆարուխովիչի՝ եկեղեցու պարոնի (ավագի), որ ննջեց յԱստված 1737 թ. ապրիլի 7-ին:

Լուսանկ. 125

473. Տապանաքար, գորշ ավազաքարից, քանդակազարդ. գտնվում է Կրաեովյան փողոցից ղեպի եկեղեցի գնացող մուտքի մոտ, ցանկապատի ներսում: Ունի 11 տող.

DOM

/SZLACHETNA/ KATARZYNA/ Z NIKOROWIC/ZOW
PIRU/MOWICZOWA/ SEKRETARZOWA/ I.K. M/WIEKU
SWE/GO 36/ NIECH Z BOGIEM/ ODPOCZYWA/ 1755/ 8 OK.

Թարգմ.

Բարեծնունդ Կատերինա Փիրումովիչովա (ծնյալ) Նիկորովիչ. նորին արքայական մեծության քարաուղարի կինը. վախճանվեց 36 տարեկան հասակում: Թող Հանգիստ առնի Ասածո մոտ. 1755 թ. Հոկտեմբերի 8:

Ծանոթ. Մահվան տարին՝ 1755 թ. Կատերինան իր ամուսին Միքայել Փիրումովիչի հետ միասին Լվովի Ս.Աստվածածին եկեղեցուն նվիրեց Գրիգոր Լուսավորչի բարձրարվեստ դիմանկարը:

Լուսանկ. 126

Տաճարի հարավային սյունաքառի արեելյան հատվածում՝ պատի վրա ագուցված են գ-ր Հովսեփ Թորոսիկիչի, երաժշտագետ- երգահան Կարլ Միկուլիչի և Հովսեփ Ժուլինսկու դիմաքանդակները՝ լեհերեն հետեյալ արձանագրություներով.

474. Հ.Թորոսիկիչի դիմաքանդակի տակ ագուցված մարմարե սալաքարին.

JOSEPHUS Dr TOROSIEWICZ
INSTITUTI ORPHANORUM-R.A.FUNDATOR
N.1785. M 1869.

JOSEPHUS DR TORO-
 SIEWICZ/ INSTITUTI
 ORPHANORUM. R.A.
 FUNDATOR N.1785. M.
 1869.

Թարգմ.

Դոկտոր Յոզեֆ
 Թորոսեիչ/ ինստիտու-
 տի հիմնադիր...

Ժնվ. 1785թ. մահ.
 1869թ.

Հրատ. Kajetanowicz, 16.

475. Կարլ Միկուլիի գիմաքանդակի տակ.

KAROLOWI MIKULEMU/ 1819+1897/ ZNAKOMITEMU PIANIŚCIE I KOMPOZYTOROWI/
DYREKTOROWI CAŁ TOWARZYSTWA MUZYCZNEGO/ W DZIECZNI UCZNIORVE I
UCZENNICIE ŁTyrowicz.

Թարգմ.

Կարլ Միկուլեմին. 1819+1897. Հանրաճանաչ գաշնակահարին և կոմպոզիտորին,
Գալ(իցյան) երաժշտական ընկերության տնօրենին: Երախաապարա աշակերանից և
աշակերաուհիներից: Լ.Տիրովիչ:

Ծանոթ.1 Ռուսին երաժշտագետ Կոռնիելու Բուեսկուն պարզել է, որ Միկուլեմի ազգանունը
եղել է Աքսինյան (տե՛ս Ա. Քոլանջյան, «Հայկական արժեքները Ռուսինիայում, «Հայրենիքի
ձայն» 1985, դեկտեմբերի 20, N.52 (1064)):

2. «Լ.Տիրովիչ»-ը քանդակագործի ստորագրությունն է:

Հրատ. Kajetanowicz, 16.

Լուսանկ. 128

476. Հ. Ժուլինսկու ղեմաքանդակի ձախ և աջ կողմերին՝ 1841. 1908.

1841.

1908.

DR JÓZEF ŻULIŃSKI

WIELKI PATRIOTA-FILANTROP-WYCHOWAWCA-POWSTANIEC 1863.
PROFESOR SEMINARIUM NAUCZ. ŻEŃSK. I SZKOŁY P.P. BENED. ORMIANSKICH
TWORCA ARCYBRACTWA KRÓLOWEJ KORONY POLSKIEJ
ZAŁOŻYCIEL I KIEROWNIK I^{ej} SZKOŁY DLA SŁUG
ORAZ I^{ej} KOLONII LECZNICZEJ DLA DZIECI WRYMANOWIE.

DR JÓZEF ŻULIŃSKI/ WIELKI PATRIOTA- FILANTROP- WYCHOWAWCA- POWSTANIEC 1863/ PROFESOR SEMINARIUM NAUCZ. ŻEŃSK. I SZKOŁY P.P.BENED. ORMIANSKICH/ TWORCA ARCYBRACTWA KROLOWEJ KORONY POLSKIEJ/ ZAŁOZYCIEL I KIEROWNIK JEJ SZKOŁY DLA SŁUG/ ORAZ JEJ KOLONII LECZNICZEJ DLA DZIECI W RYMANÓWIE.

Թարգմ.

Դոկտոր Յուզեֆ ժուլինսկի. մեծ Հայրենասեր, մարդասեր, 1863 (թվականի) ապստամբության մասնակից, օրերդաց ուսուղչական սեմինարիայի և Հայ բենեգիկայանների դպրոցի պրոֆեսոր, լեհական արքայական թագի եղբայրության և նրա օառանների Համար դպրոցի ստեղծող, ինչպես նաև Ռիմանովում երեխաների բուժման ճամբարի Հիմնադիր և տնօրեն:

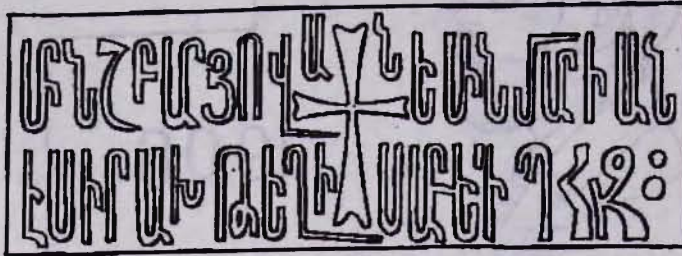
Լուսանկ. 129:

Պատկերաքանդակի աջ անկյունում՝ մանրատպերով. T. Baroncz se. 1879

Ծանոթ. Հայագրի ականավոր քանդակագործ Թադևոս Բարոնչի ստորագրությունն է:

ՍԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՆԵՐՍԻ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԸ

477. Խաչքար, սպիտակ մարմարից: Ազդեցված է կենտրոնական արևելյան խորանի աջ պատին՝ վերուստ. խաչանշանի ստորեւ 5 տող.

ՄԲ ՆՇԱՆՍ ՂԱՐԵԽԱԽՍ
ԷՂ ՅՈՎԱՆԷՍԻՆ, ՄԱՐԻԱ-
Ն/Է, ՍԻՐԱԽ/Ա ՁԼՈՒ-
ՆԻՆ, ԵՂԻՍԱԲԵԼԹ ՅԻՆ.
ՊՀԶ (1427):

Լուսանկ. 130

478. Խաչքար, սպիտակ մարմարից, գեղաքանգակ ազդեցված է հարավային պատին: Գլոր շրջանակների մեջ՝
ՏՐ ԱԾ ՅՍ ՔՍ

Ստորեւ եզրված երկու տող.

ՅԻՇԷ ՄԲ ՆՇԱՆՍ ԱՆԱՅ ԽԱ ՁԼՈՒՆԻՆ ԵՂ ՈՐԴՈՑՆ ՈԳՈՒՆ, ԿԵՆԱԿՑԻՆ ԻԻՐՈՅ Ի-
ՎԱՇՔՈՅԻՆ...

Ծանոթ. Արձանագրության վերջին մասի վերծանությունը թեական է:

479. Խաչքար, սպիտակ մարմարից, փոքր չափերի. ազդեցված է նախորդի կող-
քին. կենտրոնում թվականն է՝ ԻԹ-ՊՂ (1441): Խաչանշանից ներքև 1 տող.

ԻԹ

ՊՂ

ՅԻՇ ՊՐ ՈՎԱՆԷՍԻՆ...

Ծանոթ. Անունը գրված է փակագրով, վերականգնումը թեական է:

ՅԻՇ

ՊՂ

Լուսանկ. 131

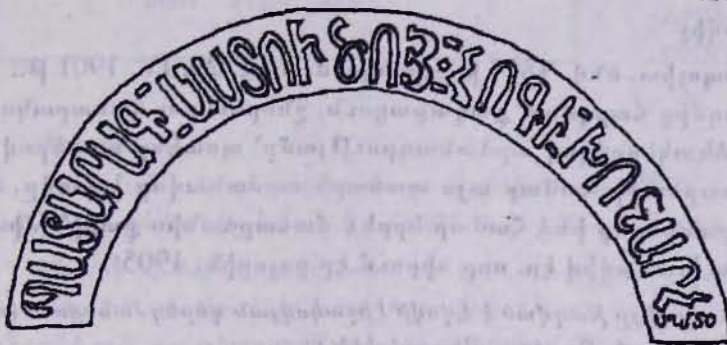
480. Զույգ խաչքարեր, փոքր չափսերի.

ձախակողմյանին՝ 1 տող.

* ՅԻՇ ԹԷՆ Ա ՏՐ ԳԻԳՐԻՆ

ՅԻՇԱ/ՏԱԿ/ Է ՍԲ ՆՇԱՆՍ ՏՐ
ԳՐԻԳՈՐԻՆ

481. Լեհահայոց արքեպիսկոպոս մետրոպոլիտ Նիկողայոս Իսակովիչի կիսանդրու վերնամասում՝ կիսաշրջանաձև 1 տող.

ՊԱՏԱՐԱԳ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՈ-
ԳԻ ԽՈՆԱՐԶ. ՍՂՄ. 50:

Ապա լեհերեն 9 տող.

482.

Լուսանկ. 132

• D • O • M •
ISAAK MIKOŁAJ ISAKOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA ORMIANSKI
URODZONY 1824 W ŁYŚCU UMARŁ 29-IV 1901
ZŁOTOUSTEMU KAZNODZIEJI, OBYWATELOWI PRZEZ WSZYST-
KICH UKOCHANEMU, WDZIĘCZNE SPOŁECZENSTWO STAWIA TEN
POMNIK, A OPATRŲJAC NAPISEM WIENCZY SŁOWAMI JAKIEŻA
ŻYCIA NA EPITAFIUM OBRĄŁ BYŁ SOBIE DOSTOJNY KSIAŻE
KOŚCİOŁA, GDY MÓWIŁ DO SWÓCH: WYRYJCIE MI KIEDYS
NA GROBOWYM KAMIENIU JEDNO TYLKO KRÓTKIE ZDANIE:
„OTO PASTERZ KTÓRY WIELCE UMIŁOWAŁ“.

D.O.M.

ISAK MIKOŁAJ ISAKOWICZ/ ARCYBISKUP METROPOLITA ORMIANSKI/ URODZONY 1824 W LYŚCU, UMARŁ 29-IV 1901/. ZŁOUSTEMU KAZNODZIEJI, OBYWATELOWI PRZEZ WSZYST/KICH UKOCHANEMU, WDZIECZNE SPOLECZENSTWO STAWIA TEN/ POMNIK. A OPATRUJĄC / NAPISEM/ WIENCZY SŁOWAMI JAKIE ZA/ŻYCIA NA EPITAFIUM OBRAL BYŁ SOBIE DOSTOJNY KSIAŻE/ KOŚCIOŁA, GDY MOWIŁ DO SWOICH: WYRYJCIE MI KIEDYS/ NA GROBOWYM KAMIENIU JEDNO TYLKO KROTKIE ZDANIE:

„OTO PASTERZ, KTÓRY WIELCE UMIŁOWAŁ„ 1905.

Հրաա. Kajetanowicz, 8

Թարգմ.

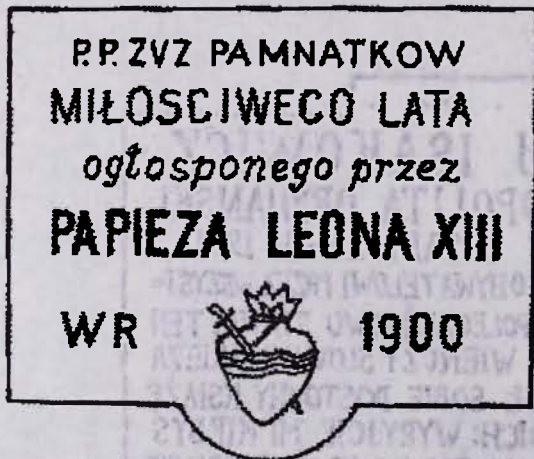
Իսահակ Նիկողայոս Իսահակովիչ

Հայոց արքեպիսկոպոս- մետրոպոլիտ. ծնվ. 1824 թ. Լիսեցում, մահ. 29. IV. 1901 թ.: Ոսկերերան քարոզչին, բոլորի կողմից հարգված քաղաքացուն. շնորհակալ հասարակությունը կերպեց այս կոթողը և ձևակերպելով արձանագրությամբ՝ պսակեց բառերով, որոնք կենդանության օրոք բնության իր համար այս տաճարի արժանավոր իշխողը, երբ յուրայիններին ասում էր: Փորապրեցեք ինձ համար երբեք մահարձանիս քարին միայն մեկ հակիրճ նախադասություն. Նա հովիվ էր, որը սիրում էր բոլորին. 1905:

Ծանոթ. Արքեպիսկոպոս Իսահակովիչը թաղված է Լվովի Լիչակովյան գերեզմանոցում (տե՛ս արձ. N.509): Հուշարձանի հեղինակը պրոֆ. Յուլիուս Բելտովսկին է:

Լուսանկ. 133

483. Հարավային պատին ադուցված սպիտակ մարմարակերտ թեւավոր խաչի տակ՝ դաշույններով խոցված սրտից վեր՝ 4 տող.

P.P. ZVŻ PAMNATKOW/ MIŁOSCIWEGO LATA/ ODTOSPONEGO PRZEZ/ PAPIEŻA LEONA XIII/ W R. 1900.

Լուսանկ. 134

484. Սանիտանոս կաթողիկոսի մահարձանի պատվանդանին՝

(կանգնած է կաթողիկոսը ողջ հասակով, գլխին երկփեղկ հայրապետական խույր, ձախ ձեռքին խաչակիր դավադան, աջով սրհնում է հավատացյալներին. հագին՝ հովվա-
 լիկոսի տարադն է. ներքևում՝ շրջադգեստի տակից երևում են հողաթափերը):

Արձանի համեմատությամբ նկատելիորեն փոքր է պատվանդանը, որին լատիներեն
 փսրագրված և ներկված է 5 տող.

HOC SEPULCHRUM EST REVERENDISSIMI
 PATRIS STEPHANI PATRIARCHAE MAJO
 RIS ARMENIAI QUI ROMAE FUT ET LEO
 POLIMADVENIENS ANIMAM SUAM DEO TRA
 DIDIT AD. 1551.

HOC SEPULCHRUM EST
 REVERENDISSIMI/ PATRIS
 STEPHANI PATRIARCHAE
 MAJO/RIS ARMENIAE QUI ROMAE
 FUT ET LEO/POLIM ADVENIENS
 ANIMAM SUAM DEO TRARED
 DIDIT A. D. 1551.

Թարգմ.

Սա գերեզմանն է գերարզո հայր Ստեփանոսի, Մեծ Հայքի պատրիարքի, որը եղավ
 Հռոմում և ժամանեց Լիով: Իր հոգին ավելց Աստծուն Տիրոջ 1551 թ(վականին):

Ծանոթ. Հ.Ս.Անապանը հազամանորեն ուսումնասիրելով կաթողիկոս Սեփանոս Սալմաստե-
 ցու կյանքն ու դործը, եկել է այն եզրակացության, որ Լվովի հայոց եկեղեցու ներսում զտնվող
 քանդակի այս արձանագրությանը չի առնչվում հիշյալ կաթողիկոսի հետ և կեղծ է¹⁴²:

Համաձայն լինելով մեծ հայագետի ենթադրությանը, այնուամենայնիվ, որոշեցինք սույն
 տրակում դետեղել առեղծվածային վիմագիրը:

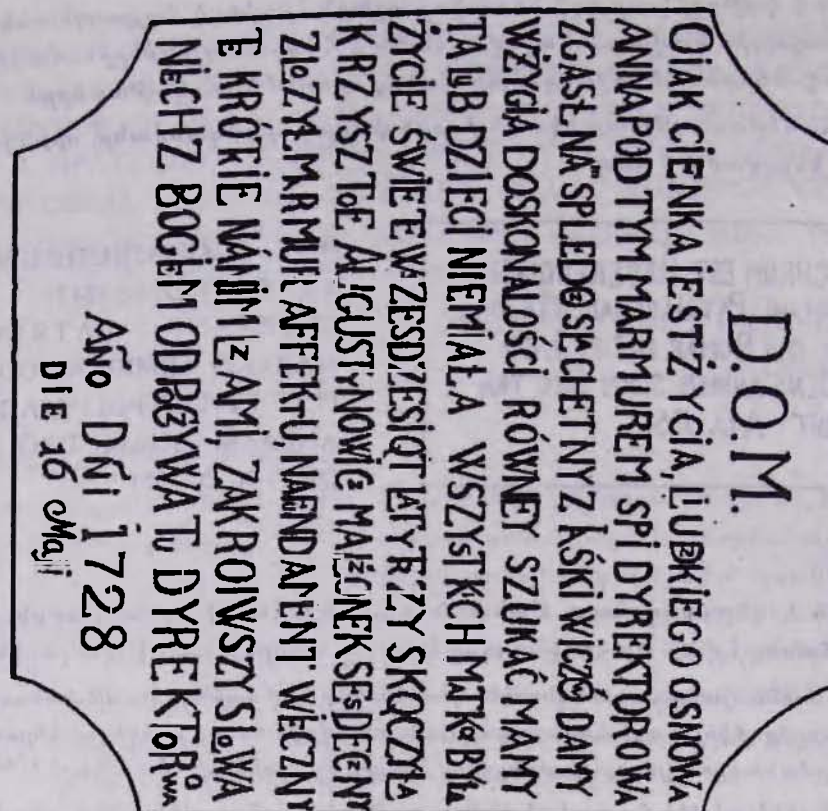
Հրատ. Kajetanowicz, 6

Լուսանկ. 135

485. Տաճարի կենտրոնական խորանի ձախակողմյան որմնասյանը ագուցված
 մարմարե սալաառախակին. գեղեցիկ եզրագարգեր ունեցող շրջանակի մեջ Քրիշտոֆ
 Ավգուստինովիչի կնոջ՝ Աննայի յուզաններկ ղիմանկարն է. որի ներքևում՝ Ավգուստինո-
 վիչների առհմանշանը: Ունի 13 առգ.

142

Հ.Ս.Անապան. Ստեփանոս Սալմաստեցի (Հատուածներ մոր ուսումնասիրութիւնից), «Սիոն» ամսագիր,
 1980-1981 թթ. համարներից, արտատիպ, էջ 1-23. Երուսաղեմ, 1981: Հմմտ. Գրիգոր վարդապետ Պետրո-
 վիչ, Ստեփանոս Ե. Սալմաստեցի, Կաթողիկոս Էջմիածնի (1543-1552) վեցետիկ, 1964: Տե՛ս ման՝
 Հ.Լ.Չամչեանց, Պատմութիւն Հայոց, Գ. վեցետիկ, 1786, էջ 518:

D. O. M.

O jak cienka jest życia ludzkiego osnova,
 Anna pod tym marmurem spi dyrektorowa,
 Zgasł nam splendor szlachetny, z Jaskiewiczów damy,
 W życia doskonałości równej szukać mamy.
 Ta lubo dzieci nie miała, wszystkich matką była,
 Życie święte w sześćdziesiąt lat i trzy skończyła,
 Krzysztof Augustynowicz, mazonek serdeczny,
 Złożył marmur affektu, na fundament wieczny.
 Te krótkie na nim łzami zakroiwssy słowa:
 Niech z Bogiem odpoczywa tu dyrektorowa.
 Anno Dni 1728 die 16 Maji.

Թարգմ.

Օհ, որքան կարճատև է մարդկային կյանքը (բառացիորեն՝ կյանքի հիմքը): Այս մար-
 մարի ասի ննջում է տնօրինուհին. հանգեց լույսը Յասկեյչնեի մեր բարեօնուհը

տիկնոջ, որը կենդանության ժամանակ կատարելով զագաթ էր, որպիսին մենք պետք է որոնենք: Թեեւ նա չունի զաւակներ, սակայն բոլորի համար մայր էր. նրա սուրբ կյանքի թելը կտրվեց 63 տարեկան հասակում:

Քրիշտոֆ Ալգոլստինովիչը՝ նրա սրտագին ամուսինը, կանգնեցրեց այս սրտառուչ մարմարե հուվերժական պատվանգանը և հակիրճ արտասվալից բառերով ավարտեց. թող անօրինուհին իր հանգիստը գտնի Աստուծո մոտ:

Տիրոջ 1728 թվականի մայիսի 16:

Żrówn. Sadok Barącz, 41, X.D.Kajetanowicz, 7

Լ.ՈՒՍԻՆԿ. 136

486. Լվովի հայկական եկեղեցու գանգակատան հարավային մուտքի աջակողմյան դռան ընդհանուր շինարարական պատկերը, ագուցված սալաքարին, կցագրով 6 տող.

[illegible]

ՌԻԻ: (1571) ՀԱՅԼՈՅ ԹՎԻՆ ԵՒ
ՅԱՄՍԵԱՆԸ/ ՅԻՆՎԱՐԻՆ ԽՈՃԱՍ
ԱՆԴՐԷԱՍ ԿԱՖԱՅԵՅԻՆ/ ՇԻՆԵԼ Ե-
ՏՈՒՐ ԶՏՈՒՆ ԶԱՆԿԱԿԻՆ/ ՎԱՍՍԼԸ
ԻԻՐ ՀՈԳՈ ԵՒ ԻԻՐ ԾՆՈՂԻԻՆ ԽԱ-
ԶԵՐԵՍԻՆ ԵՒ ՍԱ/ՌԱՅԻՆ ԵՒ ԵՂԲՕՐԻՆ
ԱԻԵՏԻՔԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ՝ ԶԱՐ-
ՄԻՑ ՆՈՅԻՆ:

Ստորև՝ մոլաքի քիվին.

1 5 7 0:

Հրատ. Բժշկյան, 105, Kajetanowicz, 19.

Հոսանք. 137

Ծանոթ. Անդրեաս Կաֆայեցու արձանագրությունից վեր՝ փակագիր, որ կարելի է վերծանել ԱՄԷՆ, թեև չի ընդգրկում տոհմանշան լինելու փաստը:

487. Զանգակաստան ռուսն մոտ՝ աապանաքար, մեջանգից կոարված, թերի արձանագրությամբ: րնթերգվում է.

...ԱՄՍՈՅ ՀԱՅՈՑ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ ԻԱ (21) 1679:

Ծանոթ: Ստորև փորագրված է տոհմանշանը, որի երկու կողմերում լատիներեն X.P. ասուերը (Գրիստոս սեր):

ԼՎՈՎԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Գիտական թանգարանի արվեստի բաժնի վարիչ Յա.Վ. Յանչակը մեղ արամագրեց այսանդ պահպանվող մի շարք ապակետիպ լուսապատկերներ, որոնք ունեն հայերեն արձանագրություններ: Ըստ ֆոնդային համակարգի գրանք հեռակալներն են.

488. N.00801.- Գանձանակ արծաթյա, ունի ձուլածո ասուերով 9 տող.

ՅԵՏԿԵՏՈՒԷԳԱ ԵՂԱԿԻՆ՝ ԵՂԲԱ
 ՅԻՔԻՍԲ ԿԻՍ ԵԿՂՑ ԻԵՂ
 ԱՅԱԿ ԳԻՆ ԱՐԲԱ ԽՏ Ե ՋՍԲ ԱԱՆ
 ԳԼՅԵԱԿՈՒԼԵ ԻԳԼԱԽՈՒԹԵ
 ԲԵՆՍԵՔԻՆԵՂՂ ԿԻՅԻՆԵԻ ԲԵ
 ՋՏԻՆԱՍՍԵԻՅՔԻ ԶԻՆ ԲԵ ԷՅՈՅ
 ՌԻԿ ԵԻ Շ ԿՏԵ
 ԲԵՆ ԷՆ ԲԲ ԻԳ
 ՀԵՆՆՊՏԻ

ՅԼԻՇԼԱՍԼԱՍԿ ԵՏՈՒՆ ԳԱՆՋԱ-
 ՆԱԿԻՆ ԵՂԱՍՅՐՔԵՆ Ի ՍԲ
 ՆԻԿ/ՈՂԼԱՅՈՍ/ԵԿԼԵՂԼԵՅՈՒՆ
 ՋԱՅՍ ԱՆԳԻՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏՆ ՋՍԲ -
 ՄԱՍՆ ԳԱՅԱՆԵԱ ԿՈՒՍԻՆ Ի
 ԳԼԽԱԽՈՐՈՒԹԼԵԱՅՆ ԲԱՅՆ ՇՄԵ-
 ՔԻՆ ԵՂԼՕՎԻՑԻՆ ԵԻ ԲԱՅՆ
 ՋԼԱՍԿԻՆ ՍՕՍՆԻՑՔԻՑԻՆ. ԹՎ.
 ՀԱՅՈՑ ՌՃԸ (1659) ԵԻ ԴԵԿ-
 ՏԵԼՄԲԵՐԻՂ ԻԳ (23) ԲԵԼԱՍԿ ԿԵ-
 ՆԱԽՔ (Ե) ՀՐԵՇ/ՏԱԿԱ/ՊԼԵՅԻ:

Ծանոթ.1 Բնած կենսաքից հետո
 փակագրով հաշվանաբար գրված է Գաբ-
 բիել ըստը, այսինքն՝ Գաբրիել հրեշա-
 կապետի քնով քնած պան Ջաաիկ Սոս-
 նիցքին, ընծայարեցություն ժամանակ
 արդեն մահացած էր:

Ծանոթ. 2 Գանվել է Կամենեց-Պո-
 դոլսկի Ա. Նիկողայոս եկեղեցում:

Հրաա. Кучук-Иоаннесов, 41-սխալներով:

489. ԿՑ-00800.- Տասլանաքար, քանդակագարդ, դիտավերևում՝ ըստված առէջնե-
 րով վարդյակ, կենտրոնում՝ մկրաա ե. ասեղնադործության այլ պարագաներ. ձախ կող-
 մին՝ 3 տող.

ԱՅՍ Է ՏԱՊԱՆ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՅՈՒԼԵՆԵՆՑ ԲԱՆ... ԱՂԼԱՅԻ ՈՐԴԻ ՍՕՂՕՄՕՆԻ ԿՈ-
 ՂԱԿԻՑ ԴՈՐՍԻՑԻՆ, ՈՐ ՓՈԽԵՑԱԻ Ի ԿԵԱՆՍ ԹՎԻՆ ՌՄԼԲ (1783) ԻՆ:

490. ԿՑ-00799.- Ա. Ստեփանոսի սլասկերի վերևում՝ 4 տող.

ԿՐԱՏՆԹԻՃԱ
ԱՄԵՂՏԵԽԵ
ԵՒՍԱԳՆԵՍԻ
ՍԲ ՆԻԿՈԼԱ
ԹՎ ՌՃԲ

ՅԸՏԿ ՊԱՏԿՈՆ
ՆԻՄԴՔԻՐՉԱՏ
ԻԻԻԲՆԱԿՑՈ
ՆԻԴԵՌՆ
ԵԿԸԾԻՆ

ՅԼԻՇԼԱՍԼԱՍԿ Է ՊԱՏԿԵՐՏԿԱԸՍ ՏՆ
ՆՈՒՐԻ/ՃԱՆԻ ՈՐԴԻ ՓԻՐՋԱՏԱՍ ՄԸՂ-
ՏԷՍԻՆ Ե/Ի ԻԻՐ ԿԵՆԱԿՑՈ ԵԻՍ ՄԸՂՏԷ-
ՍԻ/Ն. Ի ԴՈՒՌՆ ՍԲ ՆԻԿՈԼԱ ԵԿԼԵՂ-
ԼԵՅԻՆ. ԹՎ. ՌՃԲ (1653):

Սա՛նոթ. Ս. Ստեփանոսի պատկերը նա-
խապես զանվելիս է եղել Կամենեց-Պոդոլսկի
Ս. Նիկողայոս եկեղեցում: Ղ. Ալիշանը վերծա-
նել է փոքր-ինչ այլ կերպ:

Հրատ. Ալիշան. Կամենից, 51,
Кучук-Иоаннесов, 41 սխալներով:

491. ԿՖ-00796.- Կամենեցի Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու մուտքի բարավորի ար-
ձանագրության լուսանկարն է: Կանգնած է արեւելյան դիմագծերով, ալեխառն մորու-
քով հովսաօղյալը՝ ֆեսը դլխին, սպիտակ օձիքով և սե. փողկապով, ձախ ձեռքը դրած
զոսան ընկնելին. անգրավարտիքը՝ ուն, պիջակը՝ լուս փոխադուլն: Խորքում որոշակիոր-
ւեն երեւում է տաճարի մուտքի բարավորի երկառդանոց արձանագրությունը.
ԶՕՐՈՒԹԻ/ԻՆ/ ԻՄ ԵԻ ՕԳՆՈՒԹԻԼԻՆ՝ ԻՄ ԹՎԻՄ ՆԵՐՍՕԻ (°) ԵՂՈՒԲՆ Ի ՓՐԿ/ՈՒ-
ԹԻ/ԻՆ ՊՐ ՅՈՎԱՆԷՍ ՇԻՆԵԼ ԵՏԼՈՒՐ ՆԱԻ ԿՍՐՆԻՍԱՑՍ. ԹՎ. ՌԿԹ (1620):

Սա՛նոթ. երկու տողերի միջև. Համեմատարար խոշոր տառերով փակադիր է, որ կարելի է վեր-
ծանել ՆԱԻ: Առաջին տողի թվում Ներոսի կապակցության վերծանությունը թեպետ է: Արձա-
նագրությունը եղծված է եղել զեռես Մ. Բժշկյանի օրոք: Այժմ զոյությունն չունի:

Հրատ. Բժշկյան, 154:

492. Լվովի ուսամուկության թանգարանի (Շուկայի հրապարակ, N.6 շենք) բաղում
տեղադրված սպիտակ մարմարե քանդակադարձ տապանաքարին (երկ. 2 մ. լայն. 75
սմ)՝ ընդհանուր ձևով հանդավորմամբ 10 տող.

ՏԱՊԱՆԸՍ ԱՅՍ ԵԻ ՇԻՐՄԻ

ԱՌԸՆ ՄԻՈՅ ԲԱՐԵՅՊԱՇՏԻ.

ԷՐ ՍԱՅ ԵՐԿԸՐԷՆ ՈՒՐՈՒԶՉՈՒՂՑԻ՝

ԿՈՋԵՑԵԼՈՅ ՊԸՅԸ-ԲԼԸՑԻ

ՈՐԴԻ ՄԱՀՏԷՍԻ ԱԼՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԻ

ՀԵՋԱՅՀՈՔԻ ՄԼԱՂԼՏԵՍԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԻ.

ՕՎ ՈՐ Ի ԱՅՍ ՇԻՐԻՄԸՍ ՀԱՆԴԻՊԻ

ՄԻՈՎ ՀԱՅՐ ՄԵՐԻԻ ՏՈՒՔ ԶՈՂՈՐՄԻ.

ԵՂԵԻ ՓՐՔՁԻՆ ԹՎԻՆ 1797,

Ի ԱՄՍԻԵԱՆԸՆ ՄԱՅԻՍԻ ԺԵ (15)-Ի:

Ծանոթ. Արձանագրութեան մեջ հիշատակված ՊՐԵՔԼԻՆ ՊՈՅԼՔԼԻՆ քաղաքն է (այն՝ Պ.Աղամյան, նամակներ, կազմեց և ծանոթագրեց Գ.Խ.Ստեփանյան, Երևան, 1959, էջ 194):

493. Թանգարանի ֆոնդերում (Պ-1963, նախկին N. Բ-4298/22, 2420) պահպանվում է Հայերեն արձանագրութեամբ մի պատահառ. (գաղափարակ), որի գորշ կանաչավուն հենքի վրա յուղաներկ սևաթուղթ տառերով գրված է.

ԱՅՍԻՆ ԶԱԻՏԵՆԻՑ ԸՆՈՐՀԵԱՅ ԱՆԲԱԻ ԶՈՐՈՒԹԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ԼՈՅՍ ԱՆԽԱՐՀԻ.
ԱՅՍԻՆ ԴԱՏԿԵՐ ՄԵԾ ԼՈՒՍԱԻՈՐՁԻ ՄԲՑ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՄԵՆԱԶՈՐ ԱՋՈՎ ՈՉԻ ԿԻՐ Է ԱՌ
ԹԱՔՁԵԼ ԸՆԴ ԳՐԱԻԱՆԱԻ ԱՅԼ ԵԴԻ ՎՄ ԱՅՏԱՆԱԻ ԶԻ ԼՈՒՍԱԻՈՐՁԻ ԶԱՄԵՆԵՍԵԱՆ ԱՆԱԿԱՆԴ
ԶԱՋՈՒՆ ՀԱՅՈՑ: ՍԱԿԱՅՆ ԶԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆ ՄԲՑ ՊԱՏԿԵՐԻ ԵՂԵԻ ՅՈՅԱՔԼԻՆԻ ԵԻՎԵՐԱՅ ԶՅԱՐՁ
ԱՌՈՐԱԻՎԴ ԵՐԱՌՀԱՐԴԻ ՈՐԷ ՍԿԻՋԲՆ ԶԱՐՁԱՐԱՆԱՅ ՏՆ՝ ՄԵՐՈՑ ՅԻ ԼՔՄԻՆ ՍՐԲՈՒԹ ՍԿԻՋԲՆ ԷԱՌ ՋՈԳԱԼ
ԵԻ ՏԵՐԵԼ ԸՆԴ ՆՈՅՆ ՏՆ՝ ՔՐՏԻՔ ԶՈՍԷԻՆ ԽՄԷ ՈՒՌԱՎՉԵԻ ԵՐԿՏԱՐԱՆԱՅ ԱՄ ԱՆԴԱՐԱՐ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ
ԱՎԵՐԵԻ Ի ՏԱՆ ՄԱՌԱՐԱՐԻ ԵՐԿԱՐԵՆ ՊԱՏՏ ԱՅՐԻ ԿԻՋ ԿԱՏԱՐԻՆԷԻ ՈՐԱՎՉԻ ԲԱՆ ԿՐԵՄՈՎԱ
ԽՎԱՐՔՈՒՆԻ ԻՔՎ. ՌՃԷ. ԱՊՐԻԼԻ ԱՄՍՈՑ ԵՐԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՏՆ՝ ԶԱԿՈՎԱՅ ԵԻ ԱՐԿԵՊԻՄՈՒՆ ՄԵՐՈՑ ՏԵՐ
ՏՆ՝ ՆԻՊՈԼԻՏՈՒՆ ԶՈՐ ԴՈՅՆ ՄԲԱՆԵԱԼ ՀԱՅՐ ԿԻՐՔ ՀԱՍՏԱՏԵԱՅ ԸՆԴՈՒՆԵԼ ԱՆԱՊՁԵՏԵ ԱՄ
ԽՎԱՐՔՈՒՆԻ Ի ՏՈՒՆ ԱՌԵՏԵԱՅ ԱՅՍԻՆ ՄԵԾԱԻ ԶԱՆԻՄՈՒԹՅՈՒՆ ՕՐՀԵԱՅ ԵԻ ԵՏԱԿԱԳԵՂԱՐՑ
ԶՈՐ ՆՔ ԸՆԿԱԿԱՆ ՅՈՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵԻ ՄԵԾԱԻ ՊԱՏՈՒՈՎ ԶԱՐԴԱՐԵՑԻՆ ԱՐԵԱՄԲԻ ԻՐԵԱՆԵՑ:
ՆԱԿԱՐԵՆՈՍ ՎՄԱՄ ԶՈՏԻՐՈՅԶՈՐ ԳՆԵԱՅ ԱՐԵԱՄԲԻ ԻՐՈՎ ՍՐԲՈՒՆ:

ԱՅ ՈՐ ԷՆՆ ՅԱԻՏԵՆԻՑ ԸՆՈՐՀԵԱՅ ԱՆԲԱԻ ԶՈՐՈՒԹԻՆԱՄ ԴԱՐՁԵԱԼ ԼՈՅՍ ԱՆ-
ԽԱՐՀԻ/ԱՅՍԻՆ ԴԱՏԿԵՐ ՄԵԾ ԼՈՒՍԱԻՈՐՁԻ ՄԲՑ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՄԵՆԱԶՈՐ Ա-
ՋՈՎ ՈՉ Ի ԿԻՐ ԷԱՌ/ԹԱՔՁԵԼ ԸՆԴ ԳՐԱԻԱՆԱԻ, ԱՅԼ ԵԴԻ ՎԼԵՐԱՅ]

ԱՇՏԱՆԱԿԻ, ԶԻ ԼՈՒՍԱԻՈՐՁԻ ԶԱՄԵՆԵՍԵԱՆ, ՄԱՆԱԻԱՆԴ/ԶԱՋՈՒՆ ՀԱՅՈՑ:

ՍԱԿԱՅՆ ԶԱՅՏՆՈՒԹԻՆԱՄ ԴԱՏՑ ՊԱՏԿԵՐԻ ԵՂԵԻ ՅՈՅԱՔԼԻՆԻ ԵԻ Ի ՎԵՐ
ՔԱՆ ԶՅԱՐՁԻ/ԱՌՈՐ ԱԻԱԳ ԵՐԿՈՒՇԱՐԴԻ, ՈՐ Է ՍԿԻՋԲՆ ԶԱՐՁԱՐԱՆԱՅ ՏՆ ՄԵ-
ՐՈՑ ՅԻ ՔԻ. ՍՐԲՈՒԹԻՆԱՄ ՍԿԻՋԲՆ ԷԱՌ ԶՈԳԱԼ/ԵԻ ՏԵՐԵԼ ԸՆԴ ՆՈՅՆ ՏՆ. ԼՔՐ-
ՏԻՆՔ ԶՈՍԷԻՆ Ի ՆՄԱՂԵՆ ՈՉ ՆՈՒԱՋ ԵԻ ԵՐԿՈՍԱՍԱՆ ԱՄ ԱՆԴԱՐԱՐ ԱՄԵՆԵ-
ՑՈՒՆ ԱՎԵՐԵԻ Ի ՏԱՆ ՄԻՈՒՄՆ ԱՐԻ ԼԵԻ ԲԱՐԵՆ ՊԱՇՏ ԱՅՐԻ ԿՆՈՋ ԿԱՏԱՐԻՆԷԻ...
ՈՐ ԿՈՋԻ ԲԱՆԻ ԿՐԵՄՈՎԱ ՏԵՐ ԻՎԱՇՔՈՒՆԵՑ. Ի ԹՎ. ՌՃԷ (1658) ԱՊՐԻԼԻ ԱՄՍՈՑ Ե
(5). Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏՆ՝ ԶԱԿՈՎԱՅ ԵԻ ԱՐՀԻԵՊԻՄՈՒՆ ՄԵՐՈՑ ՏՆ ՆԻՊՈԼԻՏՈՒՆ
ԶՈՐՈՒՆ ՍՐԲԱՄԵԱԼ, ՀԱՅՐԻՎԱՆՈՒԹԻՆԱՄ ԴԱՍՏԱՏԵԱՅ 1. ԸՆԴՈՒՆԵԼ ԱՆՏԱ-
ԺԵՏՔ ԱՄԵՆԱՅՆ Ի ՓԱՐԱՏՈՒՄՆ. ԵԻ Ի ՏՈՒՆ ԱՌԵՏԵԱՅ ԱՅՍԻՆ ՄԵԾԱԻ ՀԱՆ-
ԴԻՍՈՒԹԻՆԱՄ ՕՐՀԵԱՅ ԵԻ ԵՏ ԱԻԱԳ ԵՂԱՐՁԻ/ԶՈՐ ՆՈՒՔԱ/ԸՆԿԱԿԱՆ ՅՈՅԱ-
ՐՈՒԹԻՆԱՄ ԵԻ ՄԵԾԱԻ ՊԱՏՈՒՈՎ ԶԱՐԴԱՐԵՑԻՆ ԱՐԵԱՄԲԻ ԻՐԵԱՆԵՑ:/ՆԱ Է

ԲԱՐԵՆՈՍ ՎԼԱՍԼԵՆ՝ ԱՄԵՐԻԿԱՅԵՆ՝ ՀՕՏԻ ԻՒՐՈՅ, ԶՈՐ ԳՆԵԱՑ ԱՐԵԱՄԲԵՆ ԻՒՐՈՎՍՐԲՈՎ:

Մանոթ. 1. Այս դաստիարակը ժամանակին դանվելիս է եղել Գրիգոր Լուսավորչի պապների աակ¹⁴³:

2. Հիշատակված Կատարինեն եղել է պան Կրեքոյի դուստրը՝ Իվաչքոյենց տոհմից: Նա Անդրեաս Զահնովիչի կինն էր: Մահացել է 1683 թ. և թաղվել Ս. Ասավածածին եկեղեցու հարավային ընկույթում:

3. Վկայված «Տէր Նիկոլայոսը» լեհահայոց նշանավոր արքեպիսկոպոս Տեր-Նիկոլն է (1605-1681), որի դահակալության վերջին ասորիներին Լվովի հայուլթյունը դանդավածարար ընդունեց կաթողիկոսթյուն:

494. Լվովի պատմության թանգարանի ֆեոդալիզմի դարաշրջանի ընթացքում՝ սենյակի քանդակաղարդ սյան վրա.

D-160. D-: 1669 ԴՎ. ՌՃԺԸ (1669):

495. Դերաններից մեկի վրա՝

STANISLAVS.

496. Մյուսին՝

AIO 1659

497. Մեկ այլին՝

1690 DOMINI DIELIVNI

498. Մետաղյա կախովի խաչի հորիզոնական խաչթևերի վրա. մի կողմին՝

ՅՍ ԲՍ

Մյուսին՝

ԲԱՐԴՈՂԻՄԵՆՈՍ

Մանոթ. Լուսանկարը մեղ արամադրել է Ն. Կ. Կրիվոնոսը:

Նույն թանգարանի մետաղի ընթացքում պահպանվում են հայոց եկեղեցիներից բերված մի շարք խաչեր և մասունքներ, որոնցից հետևյալներն ունեն արձանադրություններ (արվում են ըստ թանգարանի ֆոնդահամարների).

499. MT-176. Խաչ արծաթյա, ոսկեդոծված, ստորին խաչթևի պատվանդանին՝ շրջանաձև.

200

Կ Ո Ւ Ն Ա Շ Ն Ի Ն Կ Ի Ս Ի Ս Ի Ք Ո Ւ Ն Տ Ո Ւ Զ Խ Ը Զ Տ Ը Բ Մ Ա Ս Տ Ա Բ Ն Է Ք Է Զ Ա Ս
Ի Թ Ն Ի Ն Ս Օ Վ Ո Ւ Խ Ո Ւ Օ Դ Մ Մ Ա Ս Ե Ա Ս Ա Լ Տ Բ Շ Ա Ղ Ա Վ Ա Դ Ն Տ Ա Ն Պ Ի Թ
Թ Է Ն Կ Բ Ի Ն Ի Ն Կ / 1609 ԹՎ. ՌԾԸ (1609):

Ծանոթ. Կաղանի Գ. ԻրրաՀիմովի անվան լեզվի, գրականության և պատմության ինստի-
տուտի աշխատակից Ի. Արդուլինը մեղ Հետաքրքրող Հայատառ զփչաղերեն ընագիրը թարգմա-
նել է Հեռակալ կերպ (թարգմանում ենք ուղևորներին)։

«Կատարեցաւ (կառուցվեց) ողորմությամբ Տեր Աստուծո, քանի գեռ ցերեկը արևը չէր այ-
րում և, նշանակում է չէին անցել ցրաները... Աստված սանդձեց երկինքը, արարեց երկիրը, հետևում
էր քեզ, պահպանում չարից, քո հովանավորին... քանզի քո հովանավորը չի գործի չարիք ղթութ-
յան արժանացյալներին. Ի թվին Հայոց 1058 (1609)¹⁴⁴։ Հայաառ զփչաղերենով վարորդայալ
արձանադրությունը թարգմանարար պեանդված է Ն.Կ. Կրիվոնոսի «Լվովի Հայկական գաղթօջա-
լար» ղիսերտացիայի մեջ (էջ 223, ձեռագիր), որանդ ըառացիորեն ասվում է։

ա) «Ես ենթադրվում եմ քեզ, իմ սուրբ Աստված, ես ծառայում եմ քեզ. Եղբայրություն.
1609 թ.»

բ) «Քրիստոնյա միապեաններ, ես աղոթում եմ, որպեսզի գուք ապրեք Հավիայան, Զեր գա-
Հին ցանկանում եմ ըրագավաճում»։

Ի. Արդուլինի կարծիքով, արձանագրության մեջ կիրառված մի շարք բառեր կարելի է բա-
ցատրել ժամանակակից թաթարերենով, ըստ որում բացառություն են կազմում թուրքերեն (gımas-
արև, պարսկերեն zəra- քանգի, և այլն։

Լուսանկ. 138 ա, ր, գ

ԼՎՈՎԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ

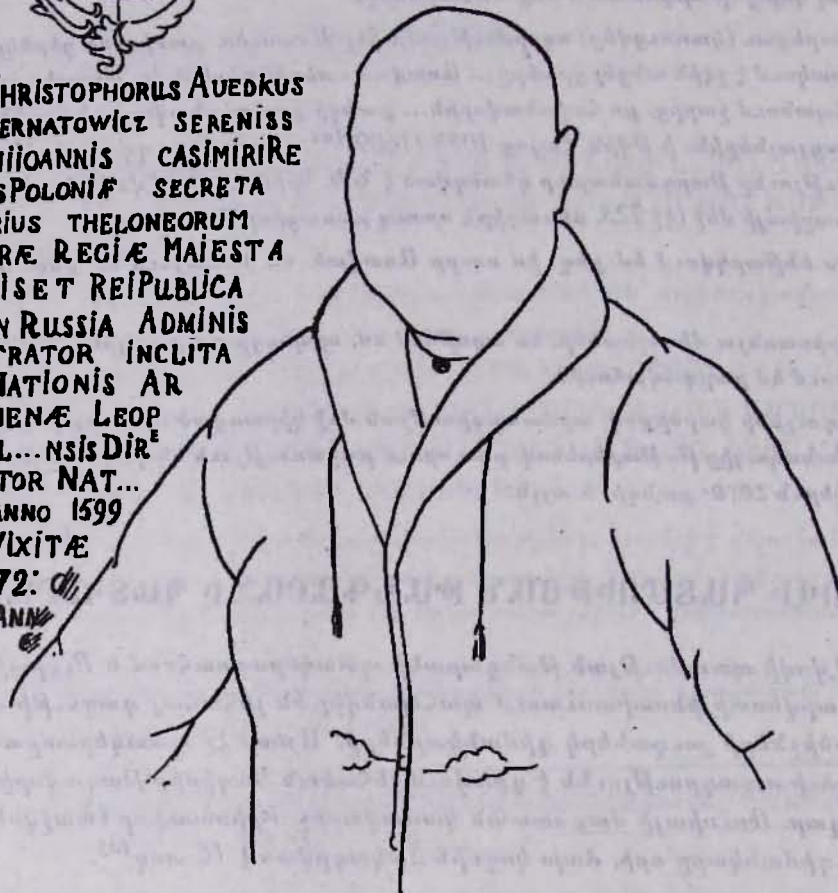
502. Լվովի պատմության թանգարանի լուսակերասրահում և Ուկրաինայի ԳԱ կի-
րառական արվեստի ինստիտուտում պահպանվել են լեհահայ գաղութի մի շարք ակա-
նավոր գործիչների յուզաներկ գլխավորները։ Այսօր էլ լուսակերասրահի ցուցասրա-
հում այցելուի ուշադրությունն է գրավում լեհական Կաղիմիր Թագավորի խորհրդական
և քարտուղար, Ռուսիայի մաքսաառան կառավարիչ Քրիստափոր (Խաչկո) Ավեգիկ Բեռ-
նատովիչի գլխավորը որի, ձախ կողմին մակագրված է 16 տող¹⁴⁵։

144 И.Абдуллин, Армяно-кипчакская эпиграфика. „Тезисы докладов итоговой научной сессии за 1972 г., Казань, 1973, с. 48-52. См. также: Х.И.Кучук-Иоаннесов, Старинные армянские надписи и старинные рукописи. „Древности восточные“, т.2, вып. 3, М., 1903.

145 Բր. Բեռնատովիչի մասին տե՛ս Բ. Դաշկևիչ, Армянское самоуправление во Львове в 60-80-х гг. XVII столетия, „Вестник Матвнадарана“, N.9 1969, с. 218. Բ. Դաշկևիչ, Э.Трыарский, Армяно-кипчакские предбрачные договоры со Львова (1598-1638гг.) „Rocznik orientalistyczny“, t.33, Warszawa, 1970, zesz. 2, str. 79-84, 86; Sadok Barącz, Ziwoły..., str. 71-72, 74.

CHRISTOPHORUS AUEDKUS
BERNATOWICZ SERENISS
MI IOANNIS CASIMIRI RE
IS POLONIE SECRETA
RIUS THELONEORUM
CRAE REGIAE MAIESTA
TIS ET REIPUBLICA
IN RUSSIA ADMINIS
TRATOR INCLITA
NATIONIS AR
MENAE LEOP
OL...NSIS DIR
CTOR NAT...
ANNO 1599
VIXITAE
72: d/
ANNO

CHRISTOPHORUS AUEDIKUS/ BERNATOWICZ SERENISS/ MI IOANNIS CASIMIRI RE/IS
POLONIE SECRETA/RIUS THELONEORUM/ CRAE REGIAE MAIESTA/ TIS ET
REIPUBLICA/ IN RUSSIA ADMINIS/TRATOR INCLITA NATIONIS AR/MENAE LEO/POLIE
... NSIS DIRE/CTOR NATUS/ ANNO 1599/. VIXITAE[TATIS] 1672./ ANNO

Թարգմ.

Քրիստափոր Ավեդիկ Բեռնատովիչ. Լեհաստանի Հովհան-Կազիմիր պայծառաւիտյւ
թագավորի քարաուլար, սրբազան արքայական մեծության և Ռուսիայում Ռեյ-Պոս-
պոլիտայի մաքսաւան կառավարիչ, Լվովը հայ ժողովրդի պանծալի ավագ: Ծնվել է
1599 թ., ապրել է 72 տարի, վախճանվել է 1671թ.:

Ծանոթ. 1. Քրիստափորը Ավեդիկ Բեռնատովիչի որդին էր:

2. Հիշատակված Հովհան-Կազիմիրը լեհական թագավոր Յան Բ Կազիմեժն է (1648-1668):

Зрешт. Sadok Baracz, 71-74

ՀԻՇՅԱԼԱՆԻՔԻԶԻՎԱԾԼԻՎԱԾԻՆ

ፊጽፊኛና ሊጋሳጠኢ ምዕራባዊ ጽሑፍ፡

ԱՋՈՎԼՆՄԲ ԱՖԱՅԻՆ: ՅՈՒԼԻՍԻ: ԺԸ:

ԼՈՒՍԱՆԻԿ. 139 ա, բ, գ

Այս է առապան պը Օվանեսին՝ որդոյ ասլվադաւոր խօջա Նաւասարդին, ի Ատապուա քաղաքէ: Հանդեաւ Տէր Թվ. ՌՃԼԵ (1686) և փետրվար մասի Հինգերորդի:

Հրատ. Բժշկյան, 103:

ԼՎՈՎԻ ԼԻՃԱԿՈՎՅԱՆ գերեզմանոցը մեծ ու փոքր կոթողների ճարտարապետական հորինվածքների սքանչելի թանգարան է ըաց երկնքի տակ: Այստեղ են թաղված ըաղուժ հայորդիներ, որոնց մահարձաններին փորագրված են լեհերեն և մասամբ լատիներեն արձանագրություններ: Ահա գրանք.

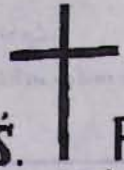
DOM

TU SPOCZIWAJA/ DE ABGARO ABGAROVICZ/ UR. 1786, ZM. 20.11.1851.

Թարգմ.

Աստի հանգչի դու Արզար Արզարովիչը. ծնվ. 1786 թ., մահ. 1851 թ. նոյեմբերի 20-ին:

506. Կոթող, դրանիաից. վրան ագռւցված սալատախտակին՝ 6 տող.

 Ś. P.
JÓZEF ŻULIŃSKI +1908.
TADEUSZ ŻULIŃSKI
 * 1889. + 1915.
TERESA CZARNIK +1944.
 CZĘŚĆ ICH PAMIĘCI

+S.P./ JÓZEF ŻULIŃSKI+1908./
 TADEUSZ ŻULIŃSKI/ 1889+1915./
 TERESA CZARNIK+1944/ CZĘŚĆ
 ICH PAMIĘCI

Թարգմ.
 Հովսեփ Ժուլինսկի, մահ. 1908 թ. /Թադեոս Ժուլինսկի.1889+1915./ Թերեզա Չարնիկ
 +1944/: Ի պատիվ նրանց հիշատակի:

Լուսանկ. 140

Լիջակովյան գերեմանոցի N.4 դաշտ
 507. Դամրարանատուն, սև մարմարից, գտնվում է N.4 դաշտի արահեռի եզրին:
 Հիշատակագրված են թվով 6 հանգուցյալներ Աքսենատովիչ գերդաստանից. ունի 28
 տող.

GROBOWIEC PERSIANOW AXENTOWICZÓW

GROBOWIEC/ PERSIANÓW/ AXENTOWICZÓW

GRZEGORZ PERSIAN
AXENTOWICZ

WŁAŚĆ. DÓBR
★ 1814 † 1885.

ROZALIA z KRZYSZTOFOWICZÓW

AXENTOWICZOWA

★ 22. IX. 1830, † 19. XI. 1908.

JÓZEF PERSIAN
AXENTOWICZ

WŁAŚĆ. DÓBR
★ 1855, † 10. V. 1914.

Ks. JAKOB PERSIAN
AXENTOWICZ

SZAMB. J.S. PAPIEŻA, KANON. GREM. KAPIT. ORM.

★ 1798. † 1878.

Z PERSIAN AXENTOWICZOW
ROMANA WACŁAWOWA Wnuczkowa

ŁOBACZEWSKA

★ 24. IX. 1887 w HORODENCE, † 11. III. 1912 we LWÓWIE

WAŃDZIA
AXENTOWICZ

★ 6. IV. 1905. † 16. V. 1924.

**GRZEGORZ PERSIAN/
AXENTOWICZ/**

**WŁAŚĆ/ ICIEL DÓBR/
1814+1885**

**ROZALIA Z
KRZYSZTOFO-
WICZÓW/**

AXENTOWICZOWA

22 IX 1830-19. XI 1908

JOZEF PERSIAN/

AXENTOWICZ/

WŁAŚĆ/ICIEL DÓBR/

1855-16. V. 1914

**KS. JAKOB PERSIAN/
AXENTOWICZ**

SZAMB. J.S. PAPIEŻA/

**KANON. GREM. KAPIT.
ORM.**

1798-1878

**Z PERSIAN
AXENTOWICZOW/**

**ROMANA WACŁAWOWA
WNUCZKOWA/**

**TOBACZEWSKA/ 24. IX. 1887
W HORODENCE + 11. III. 1912
we LWÓWIE/**

**WAŃDZIA/ AXENTOWICZ/ 6.
IV. 1905+ 16. V. 1924.**

Թարգմ.

**Դամրարանառուն պարսկահայ Աքսենաովիչների
Գրիգոր Աքսենաովիչ
պարսկահայ կալվածատեր
1814-1885**

**Ռոզալիա Աքսենաովիչովա
(ծնյալ) Քրիշտոֆովիչովա
22.9. 1830-19.11.1908**

**Հովսեփ Աքսենաովիչ
պարսկահայ կալվածատեր
1855-16.5.1914**

**Քսյոնյ (քահանա) Հակոբ
Աքսենաովիչ, պարսկահայ.
նորին սրբություն Պապի
(սենեկապետ) Հայոց կաթողիկեի
կանոնիկոս. 1798-1878:**

**Պարսկահայ Աքսենաովիչների
գերդաստանից.
Ռոմանա Վաղլավով Վնիչկովա-Տորաշևսկա
24.9.1887 Հորոդենկա- 11.3. 1912-**

**Լվով:
Վանդա Աքսենաովիչ- 6.4. 1905- 16.5.1924:**

**Ծանոթ. Ն. Կ. Կռիվոնոսի. - Լվովում պերսիանին էին կոչում այն Հայերին, ովքեր անդափով-
վել էին ըստ Հայաստանից և ոչ թե Ղրիմից, Մոլդավիայից, Ռուսիայից կամ որևէ այլ գաղթո-
ղախից:**

**Լուսանկ. 141 ա, բ, գ
508. Մահարաձան-կոթող սև մարմարից, վրան՝ 8 առդ.**

Ks.
KAJETAN MARMOROSS
 Infułat Szambelan JEGO
 Swietobliwości
 Proboszcz kapituły Lwow. orm
 ✱ 1790, ✱ 6. Maja 1875.
 prosi o pozdrowienie
 Anielskie.

KS./ KAJETAN MARMOROSS/
 INFULAT SZAMBELAN JEGO/
 SWIETOBLIWOŚCI/ PROBOSZ
 KAPITULU LWOW. ORM./ 1790+6
 MAIA 1875/ PROSI O POZDROWIENIE/
 ANIELSKIE.

Թարգմ.

Քսյոնը (կաթոլիկ քահանա) Կայեսյան Մարմորոս, նորդն սրբության (Պապի) առաջ-
 նորդ /ինֆուլատ/ սենեկապետ, Լվովի Հայոց կաթողիկէի քարոզիչ. (ծն.) 1790 + 6 -ը
 մայիսի 1875: Խնդրում է հրեշաւկաց ողջույնը:

Լուսանկ. 142

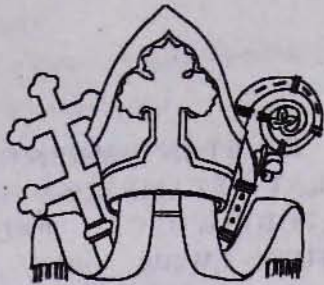
509. Կոթող, կապտավուն գրանիտից, արեւելյան կողմին՝ 7 տող.

TU SPOCZYWA/ KS. KANONIK/ PROBOSZ KAP/ITULY/ ORM/ANSKIEJ/ DOMINIK/
 BARĄCZ/ 1808-1879/P.Í D.

Թարգմ.

Ասա նսչի քսյոնը կանոնիկոս, Հայոց կաթողիկէի քարոզիչ Դոմինիկ Բարոնչը. 1808-
 1879. Հանգիստ նրա հոգուն:

*510. Դամբարան-կոթող, գորշ ավաղաքարից, մասրան ձևով: Արեւելյան կողմին
 քանդակված է եպիսկոպոսական խույր, որի աջ կողմում՝ հովվական գավաղան, ձա-
 խում՝ խաչ. խույրի վրա թևատարած արծիվ, ստորև՝ խույրի միջից գուրս եկող զույգ
 ժապավեններ: Վրան ագուցված մարմարե սալաքարին՝ 7 տող.*

ISAK MIKOŁAJ
ISAKOWICZ
 ARCYBISKUP
 METROPOLITA LWOWSKI
 ORMIANSKI
 URODZONY W R 1824
 MIANOWANY ARCYBISKUPEM
 R 1882
 ZMARŁ DNIA 29 KWIETNIA 1901

ISAK MIKOŁAJ/ ISAKOWICZ/
 ARCYBISKUP/ METROPOLITA
 LWOWSKI/ ORMIANSKI/ URODZONY W
 R. 1824/ MIANOWANY ARCYBISKUPEM/
 R. 1882/ ZMARŁ DNIA 29 KWIETNIA 1901.

Թարգմ.

Իսահակ Նիկողայոս Իսակովիչ. Լվովի Հայոց արքեպիսկոպոս- մետրոպոլիտ: Ծն. 1824 թ., օծվեց արքեպիսկոպոս 1882 թ.: Վախճանվեց 1901 թ. ապրիլի 29 -ին:

Լուսանկ. 143

511. Լիչակովյան գերեմանոցում գտվող՝ Հայ բենեդիկտուհիների մաառուի վրա՝ Քրիստոսի պատկերաքանդակի տակ կիսաշրջանաձև կտրված թիթեղին՝ ուռուցիկ տառերով 2 տող.

GROBOWIEC
 PP. BEN. ORMIANSKICH

CROBOWIEC/ PP. BEN. ORMIANSKICH

Թարգմ.

Հայ բենեդիկտուհիների դամբարանատուն:

Լուսանկ. 144

Նույն գերեզմանոցի 2-րդ դաշտում:

512. Մահարձան-կոթող. նստած է հայ գյուղացու տարազով ծերունին՝ գրկին երկու գանգրահեր մանուկներ, որոնք նայում են նրան: Պատվանդանի վրա ագուցված սալաքարին փորագրված է 5 տող.

JOZEF TOROSIEWICZ
DR. MED. FUNDAT. ORZAKŁADU NAUK:
ORMIANSKIEGO ★ 1784. † 1869.

KS. KAJETAN KAJETANOWICZ
INFUL. KAP. ORM. WSPOLZALOŻYCIEL
I KIEROWNIK ZAKŁADU ORMIANSKIEGO:
★ 1817 † 1900

JOZEF TOROSIEWICZ/ DR.
MED., FUNDATOR ZAKŁADU/
NAUK./ ORMIANSKIEGO 1784-
1869/.

KS. KAJETAN
KAJETANOWICZ/ INFUL. KAP.
ORM. WSPOLZALOŻYCIEL/ I
KIEROWNIK ZAKŁADU
ORMIANSKIEGO 1817+1900.

Թարգմ.

Հովսեփի Թորոսովիչ. բժշկաբնույթյան դոկտոր, հայոց ուսումնադիտական հաստատության հիմնադիր. 1784-1869:

Քայտնզ (կաթոլիկ քահանա) Կայետան Կայետանովիչ. Հայոց ուսումնական հաստատության ինֆուլ և ղեկավար. 1817-1900:

Մահարձանի պատվանդանի աջ կողմին՝

E. JASKOLSKI -1871 r.

Լուսանկ. 145

513. Մահարձան-կոթող գորշավուն ավազաքարից. եպիսկոպոսական սքեմով և խույրը գլխին պառկած է ողջ հասակով լվովահայոց արքեպիսկոպոս-մետրոպոլիտ Սամուել Ստեֆանովիչը գորշ մարմարե դիաթախտին, որի ստորև՝ ելնդավոր տառերով 4 տող.

SAMUEL CYRYL STEFANOWICZ
ARCYBISKUP METROPOLITA LWOWSKI ORMIANSKI
URODZONY W ŁYŚCU 1755. MIANOWANY ARCYBISKUPEM 1831.
UMARŁ 8° GRUDNIA 1858.

SAMUEL CYRYL STEFANOWICZ/ ARCYBISKUP-METROPOLITA LWOWSKI
ORMIANSKI/ URODZONY W ŁYŚCU 1755./ MIANOWANY ARCYBISKUPEM 1831. UMARŁ
8° GRUDNIA 1858.

Թարգմ.

Սամուել Կիրիլ (Կիւրեղ) Ստեֆանովիչ. Լվովի Հայոց արքեպիսկոպոս- մեարդպոլիտ. ծն. 1755 թ. Լիսեցում, օծված է արքեպիսկոպոս 1831 թ., վախճ. 1858 թ. դեկտեմբեր ամսի 8-ին:

Լուսանկ. 146

514. ՄաՀարճան-կոթող. քանդակված է թիկնաթոռին ըաղմած արքեպիսկոպոս Գրիգոր Սիմոնովիչը՝ եկեղեցական սքեմով, դիւին եպիսկոպոսական խույր, ձեռքերը՝ աղդրերին: Պատվանդանին փորագրված է.

GRZEGORZ MICHAŁ SZYMONOWICZ
Arcybiskup Metropolita Lwowski obrzadku ormianskiego
★ dnia 10 Marca 1800
dnia 14 Czerwca 1875
Prosi o pozdrowienie Anielskie

GRZEGORZ MICHAŁ SZYMONOWICZ/ ARCYBISKUP METROPOLITA LWOWSKI
OBRZADKU ORMIANSKIEGO/ -DNIA 10 MARCA 1800- DNIA 14 CZERNCA 1875/. PROSI O
POZDROWIENIE ANIELSKIE.

Թարգմ.

Գրիգոր Միքայիլ Միմոնովիչ. Լվովի մեարդպոլիտ- արքեպիսկոպոս Հայոց. 10 մարտի 1800-14 հունվարի 1875 : Խնդրում է հրեշտակների ողջույնը:

Լուսանկ. 147

515. Կոթող, նախորդի աջ կողմում. վրան՝ Թեափոր խաչ, որի կենտրոնում՝

+
IHS

Պատվանդանի վրա.

GRZEGORZ JOZEF/ ROMASZKAN/ ARCYBISKUP METROPOLITA/ LWOWSKI
OBRZACDKU/ ORMIANŚKIEGÓ/ 12 LUTEGO 1809/ + GRUDNIA 1881/ PROSI O
POZDROWIENIE ANIELSKIE.

Թարգմ.

Գրիգոր Հովսեփ Ռոմաշքան՝ Լվովի Հայոց արքեպիսկոպոս- մեարդպոլիտ. ծնվ. 1809 թ. փետրվարի 12-ին, մուհ. 1881 թ. դեկտեմբերի 11-ին: Խնդրում է հրեշտակաց ողջույնը:

Մանթ. Արճանագրության տակ քանդակված է եպիսկոպոսական խույր և խաչաձևված գավազաններ: Աջ անկյունում՝ քանդակագործի ստորագրությունն է՝

J. CORGOLEWSKI

516. Դամբարանատան կենտրոնական մասում ագուցված սևաթուշր մարմարասա-
լին՝ 2 տող.

GROBOWIEC HASSO/ AGOPSOWICZOW.

Թարգմ.

Ագուցսովիչների դամբարանատունն է:

Լուսանկ. 148

517.

Դամբարանի ճակատին՝

GROBOWIEC
FRANCISZKOW TOROSIEWICZOW
i ich rodziny.

GROBOWIEC/ FRANCISZKOW TOROSIEWICZOW/ I ICH RODZINY.

Թարգմ.

Դամբարան Ֆրանչիշկա Թորոսիեւիչի և նրա զերգաստանի:

Լուսանկ. 149

518. Կոթող ժայռաբեկորի առաջով. վրան՝ ագուցված մարմարե սալաքարին՝ 4
տող.

JULIAN
ZACHARIEWICZ
ARCHITEKT
1833 — 1898

JULIAN/ ZACHARIEWICZ/
ARCHITEKT/ 1833-1898.

Թարգմ.

Յուլիան Զախարիևիչ. ճարտարապետ 1833-1898.

Ծանոթ. Լվովահայ ականավոր ճարտարապետ Յուլ. Զախարիևիչի դամբարանաքարն է: Նրա նախագծով կառուցվել են Լվովի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի հին մասնաշենքը և այլն: Եղել է այս ինստիտուտի ճարտարապետության ընթերցողական խորհրդի նախագահներից մեկը:

Լուսանկ. 150

519. Մահարձան-կոթող, գրանիտից: Հնգաստիճան պտտվանդանի վերջին սալաքարին՝ ուելիեֆ առեքրով.

Grobowiec rodziny A.Amirowiczów.

GROBOWIEC RODZINY A. AMIROWICZÓW

Թարգմ.

Ամիրովիչների տոհմական դամբարանատուն:

Լուսանկ. 151

520. Կոթող սպիտակավուն կրաքարից, այժմ՝ կիսակործան, պատվանդանի մեկ կողմին՝ 3 առդ.

JÓZEF ABGAROWICZ

JOZEF ABGAROWICZ/ PRZOŻYL LAT 70/
ZMARŁ ROK. 1884.

prz. żyl lat 70
zmarł rok 1884

Թարգմ.

Հովսեփ Արգարովիչ, ապրեց, 70 տարի. վախճանվեց 1884 թ.

Լուսանկ. 152

521. Կոթող, գորշավուն գրանիտից, կենարոնում՝ շրջանաձև մեկ առդ.

GROBOWIEC BOGDANOWICZÓW

Թարգմ.

Բոգդանովիչների դամբարան

Լիչակովյան գերեզմանոցի 14-րդ շարքում

522. Կոթող՝ հուշասյուն, գորշավուն գրանիտից. վրան՝ 10 առդ.

PAEMIECI JAKOBA BARAŃCZA./ UROD 17 GRUD. 1800.

ZM. 11 GRUD. 1879/ WDZIĘCZKA RODZINA.

Ի հիշաասակ Յակոբ Բարոնչի. ծն.1800 թ. դեկտեմբերի 17-ին,
Վալսս. 1879 թ. դեկտեմբերի 11-ին:

WŁODZIMIERZ BARACZA/ URODZONY DNIA 13 MAJA 1807./ UMARŁ DNIA 13 CZERWCA 1893 R.

(Ի Հիշատակ) Վլադիմիր Բարոն չի. ծն. 1807 թ. մայիսի 13-ին.
Վախճ. 1893 թ. Հունիսի 13-ին:

TEREZA Z TRUCIILIŃSKICH/ BARĄCZOWA/ URODZONA W R. 1824.
ZMARŁA 9 CZERWCA 1897.

Թերեզա Բարոնչովա՝ Տրուցիլինսկիների (գերդաստանից). ծն. 1824 թ., վախճ. 1897 թ.
Հունիսի 9-ին:

Հուշակոթողի ստորին աջ անկյունում՝

Ł SCHIMCER

ՎԵՐԽՆԱՅԱ ԲԱԼԿԱ ԳՅՈՒՂ

/ԼՎՈՎԻ ՄԱՐԶ, ՊՈԽՍՈՄԻՏՈՎՍԿՈՒ ԾՐԶԱՆ/

523. Տապլանաքար, սպիտակ մարմարից, եզրերին՝ ըուսական դարձեր, կենտրոնում՝ դոսիսպասակի մեջ վերցված առհմանշան, որի փակագիրը կարելի է վերծանել Ա-ԻԱԳ: Երկլեզվյան (հայերեն և լեհերեն) արձանագրությունները վերագրված են առհմանշանի վերին և ստորին մասերում՝ 7-ական առգ.

ԽԵՒՈՅԱՅՄՄ
 ՎՄԻԼԹԱԴԵՑԱ
 ԱՄԲԱԵՑԻԼԱ
 ԳԻՐԴԻԽԱԶՈ
 ԱԸՆՈԱՌԿԸ
 ՓՈԵՑԱԽԼՈ
 ԾԾԴՅՈՒԼԴԴ

Ի ներգոց ԱՅՍՄ/ ՎԻՄԱԻ ԹԱՂԵՑԱԻ/ ՄԱՍՐՎԱ-
ՆԵՑԻ ԱԻԱ/ԲԻ ՈՐԴԻ ԽԱԶՈ/ՄԸՆ, ՈՐ ԱՌ ԱԾ/ ՓՈ-
ԽԵՑԱԻ ԹՎ. Ռ/ՃԾԴ (1705), ՅՈՒԼԻՍԻ Դ (4).